БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ „ИЗТОЧНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН“

Проект на План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район 2022-2027

Среща – консултация със заинтересованите страни

Долно поречие на река Арда

20 юни 2024 г., гр. Кърджали

ОСНОВАНИЯ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПУРБ

- **Актуализираният План за управление на речните басейни** е изготвен от Басейнова дирекция "Източнобеломорски район" въз основа на резултатите от изпълнението на проект „ПУРБ 2022-2027“ с бенефициент дирекция „Управление на водите“ в МОСВ и партньори четирите басейновите дирекции. Проектът бе финансиран от Кохезионен фонд на Европейския съюз, чрез Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“ и изпълнен с консултантска помощ от Международната банка за възстановяване и развитие

- ПУРБ се изготвя на основание чл. 155, ал. 1, т. 2 от ЗВ и въз основа на Глава X, Раздел VI от ЗВ, в съответствие с изискванията на чл. 13 от Директива 2000/60/ЕС (РДВ). При изготвянето на проекта са взети предвид и разпоредбите на Глава X, Раздели III, IV и V от ЗВ, както и изискванията на чл. 4-8 на РДВ

ОСНОВАНИЯ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПУРБ

- Настоящият документ представя актуализирана информацията за:
  - характеристиките на района за басейново управление
  - идентифицирания значим натиск от човешка дейност и въздействия върху водите
  - регистъра на зоните за защита на водите
  - състоянието на водите
  - целите и изключенията от постигане на целите за добро състояние на повърхностните и подземните води
  - икономическия анализ на водоползването

РАЗРАБОТВАНЕ НА ПУРБ В ИЗТОЧНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН

- Актуализираният Проект на ПУРБ 2022-2027 е разработен от експертите на БДИБР
- ПУРБ 2022-2027 е съобразен с Препоръките на ЕК след оценката на вторите ПУРБ
- **За разработването на Проекта на ПУРБ са използвани:**
  - Информация за натиска от човешки дейности в ИБР
  - Резултатите от изпълнението на мерки от ПУРБ 2016-2021
  - Данни от национален и собствен мониторинг
  - Резултати от изпълнението на проучвателен мониторинг, възложен от БДИБР
  - Налични резултати от изпълнението на Проект „ПУРБ 2022-2027“ с бенефициент дирекция *„Управление на водите“* в МОСВ и партньори четирите басейновите дирекции. Проектът е изпълнен с консултантска помощ от Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР) в рамките на *„Споразумение за предоставянето на помощни услуги в подкрепа на разработването на ПУРБ и ПУРН за България“*

РАЗРАБОТВАНЕ НА ПУРБ В ИЗТОЧНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН

- Структурата на проекта на ПУРБ 2022-2027 не е променена спрямо ПУРБ 2016-2021
- За актуализацията на проекта на ПУРБ 2022-2027 са подобрени:
  - Методическа основа за разработване на ПУРБ
  - Оценките на състоянието на водните тела

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПУРБ

Раздел 1. Описание на характеристиките на Източнобеломорски район за басейново управление

Раздел 2. Кратък преглед на значимите видове натиск и въздействие в резултат от човешката дейност върху състоянието на повърхностните и подземните води

Раздел 3. Зони за защита на водите

Раздел 4. Мониторинг и оценка на състоянието на повърхностните води, подземните води и зоните за защита на водите

Раздел 5. Цели за опазване на околната среда

Раздел 6. Икономически анализ на водоползването в Източнобеломорски район за басейново управление

Раздел 7. Кратък преглед на програми от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда

Раздел 8. Актуализация на регистъра на всички подробни програми и планове в обхвата на Източнобеломорски район за басейново управление, отнасящи се за отделните басейни, подбасейни, сектори, проблеми или типове води

Раздел 9. Информиране на обществеността и консултации

Раздел 10. Трансгранична координация при актуализацията на ПУРБ 2022 – 2027 г. в Източнобеломорски район за басейново управление

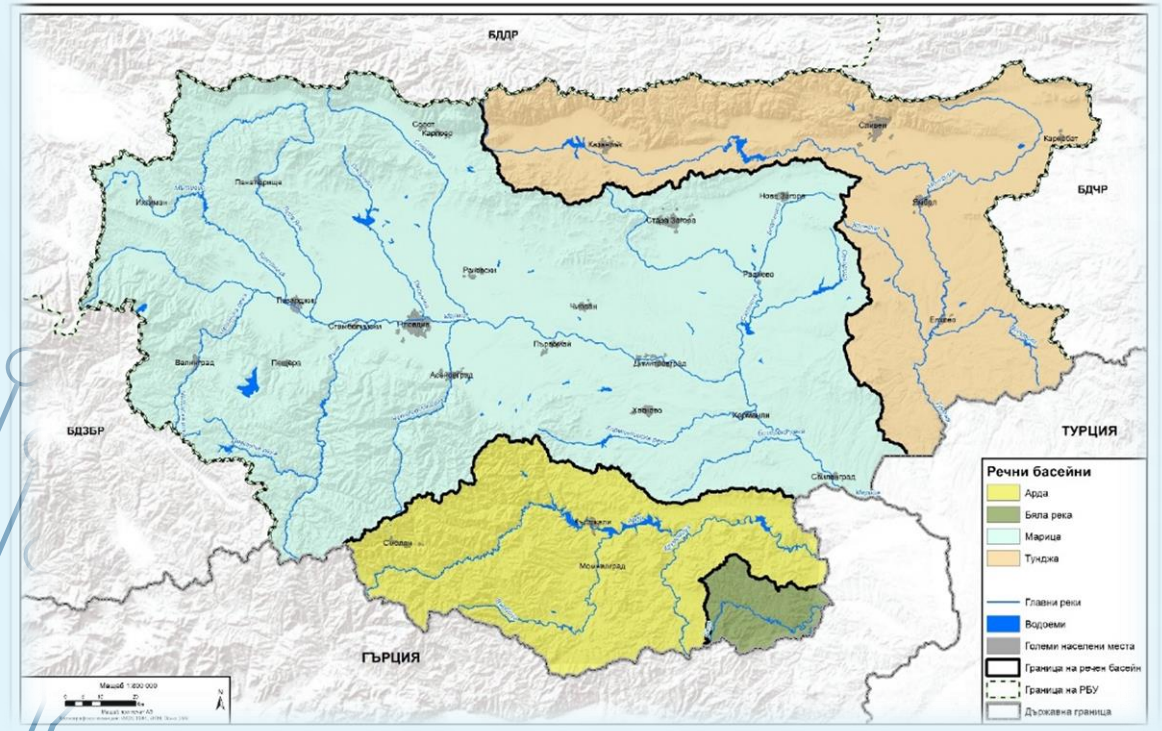
Раздел 11. Компетентни органи за управление на водите

Раздел 12. Лица за връзки и процедури за получаване на документация и информация за програмите от мерки и данните от мониторинга

Раздел 13. Екологична оценка на ПУРБ в Източнобеломорски район

ИНФОРМАЦИЯ ЗА РАЙОНА НА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ

- Обхваща централните части на Южна България или 32 % от територията на страната
- Включва водосборите на реките Марица, Тунджа, Арда и Бяла река
- Попада в Екорегион 7 - Източни Балкани (Eastern Balkan)
- На север, изток и запад граничи с Дунавски, Черноморски и Западнобеломорски райони за басейново управление, а на юг – с Република Гърция и Република Турция

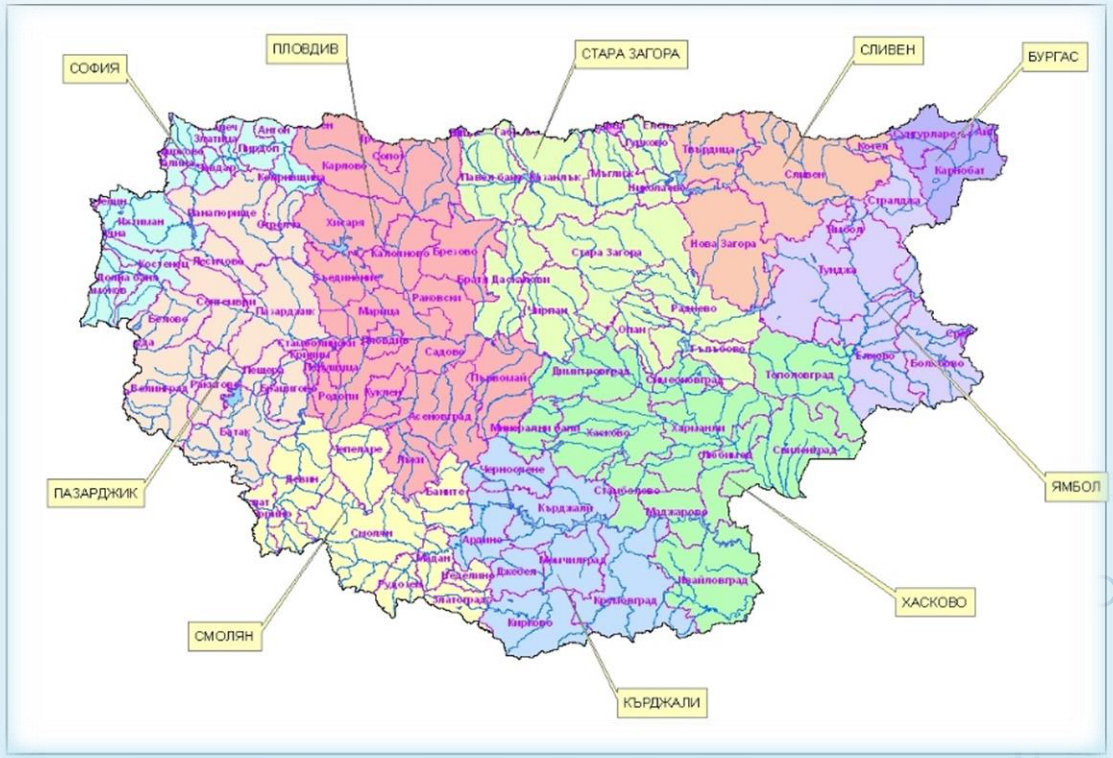

ИНФОРМАЦИЯ ЗА РАЙОНА НА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ

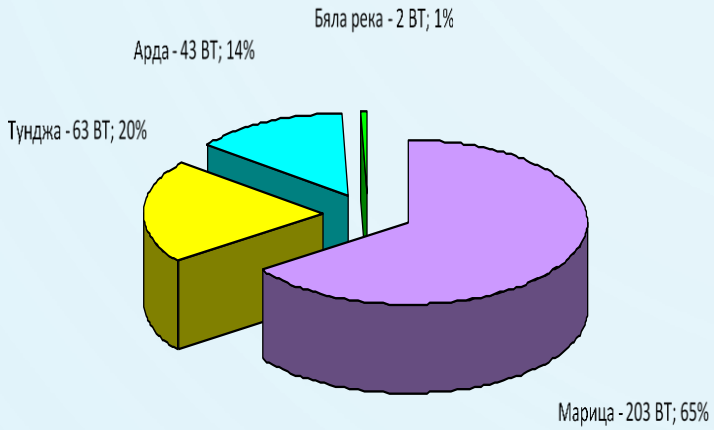
- Територията покрива изцяло или частично 10 области в страната, 90 общини и 1 769 населени места
- Включва изцяло 4 области - Пловдив, Стара Загора, Хасково и Кърджали и частично, областите – Пазарджик, София област, Смолян, Сливен, Ямбол и Бургас
- Вторият по големина район за басейново управление на водите, от гледна точка на брой на населението

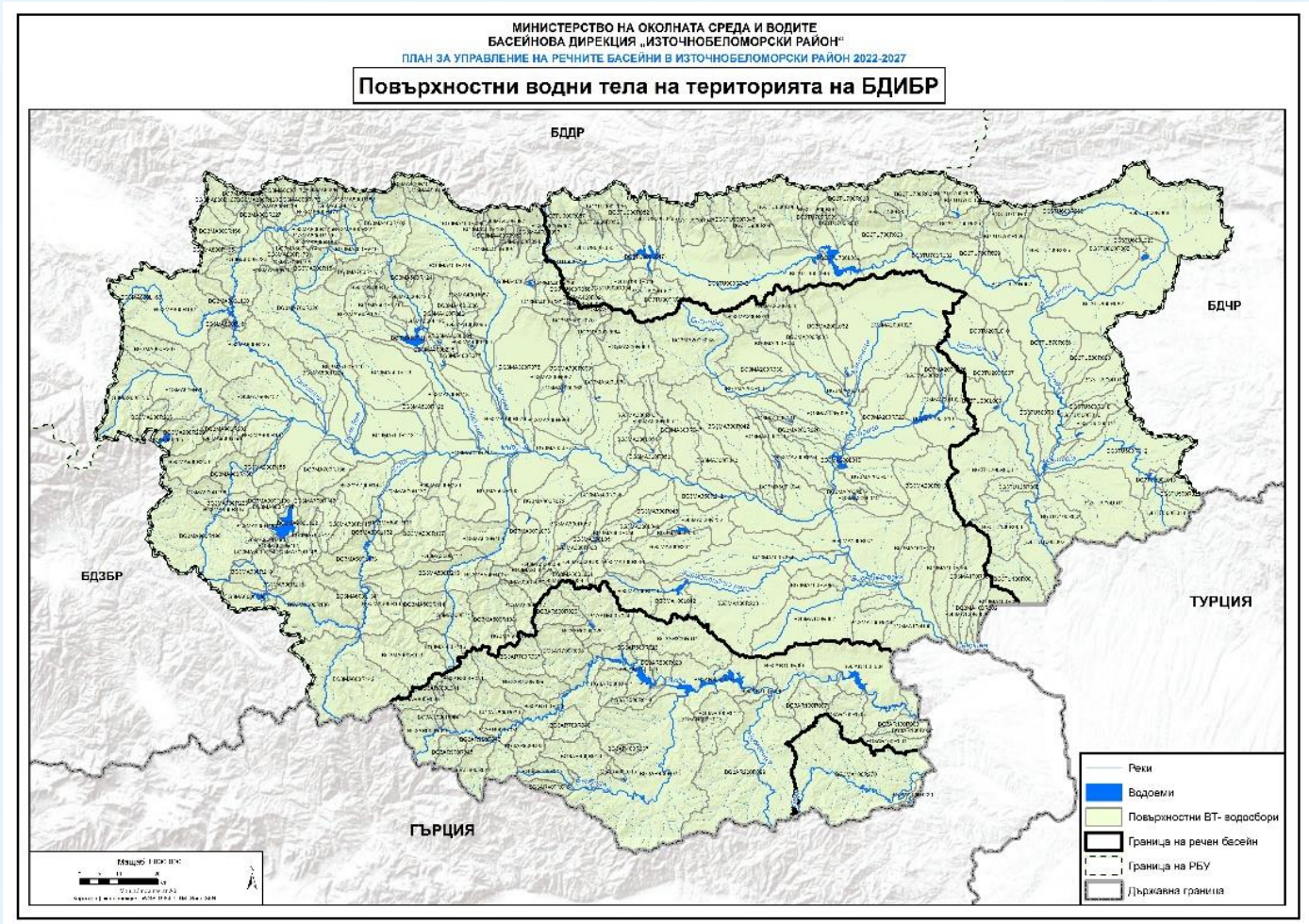

ХАРАКТЕРИЗИРАНЕ НА ВОДНИТЕ ТЕЛА

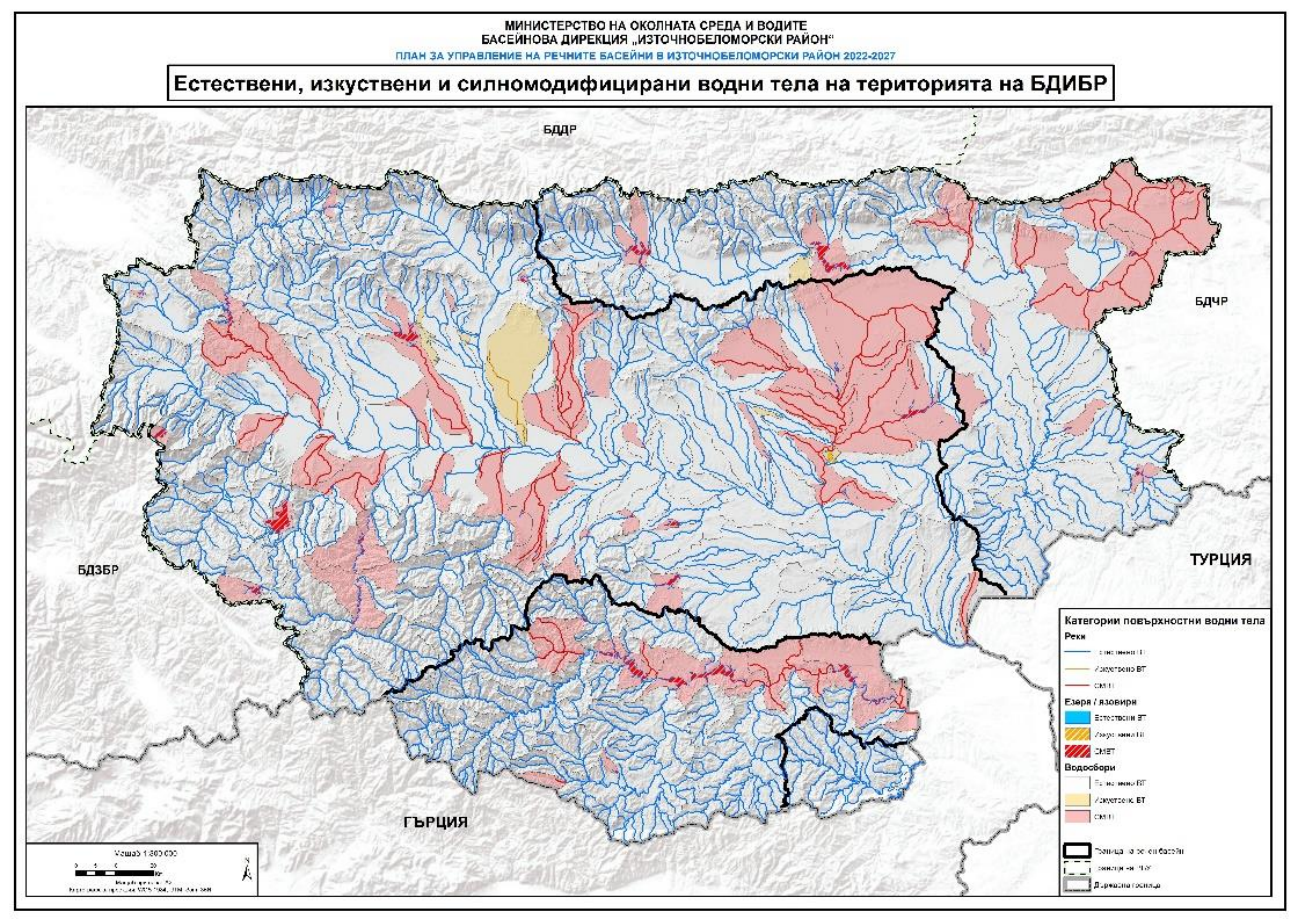
- Броят на определените повърхностни водни тела, остава непроменен – 311 водни тела:
  - 261 ВТ от категория „река”
  - 50 ВТ категория „езеро”

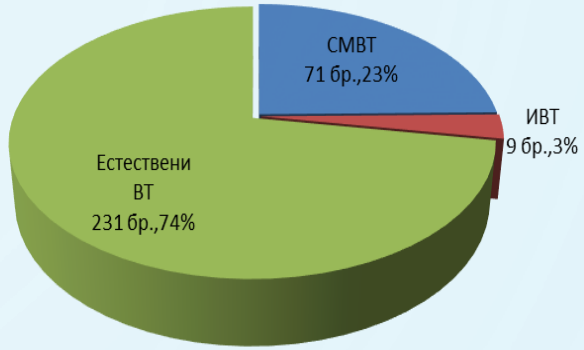

ХАРАКТЕРИЗИРАНЕ НА ВОДНИТЕ ТЕЛА

- Извършен е преглед на силномодифицираните и изкуствени водни тела съгласно актуализирана „Методика за определяне на силно модифицирани водни тела и определяне на екологичен потенциал в България“ и са определени:
  - 71 СМВТ и 9 ИВТ

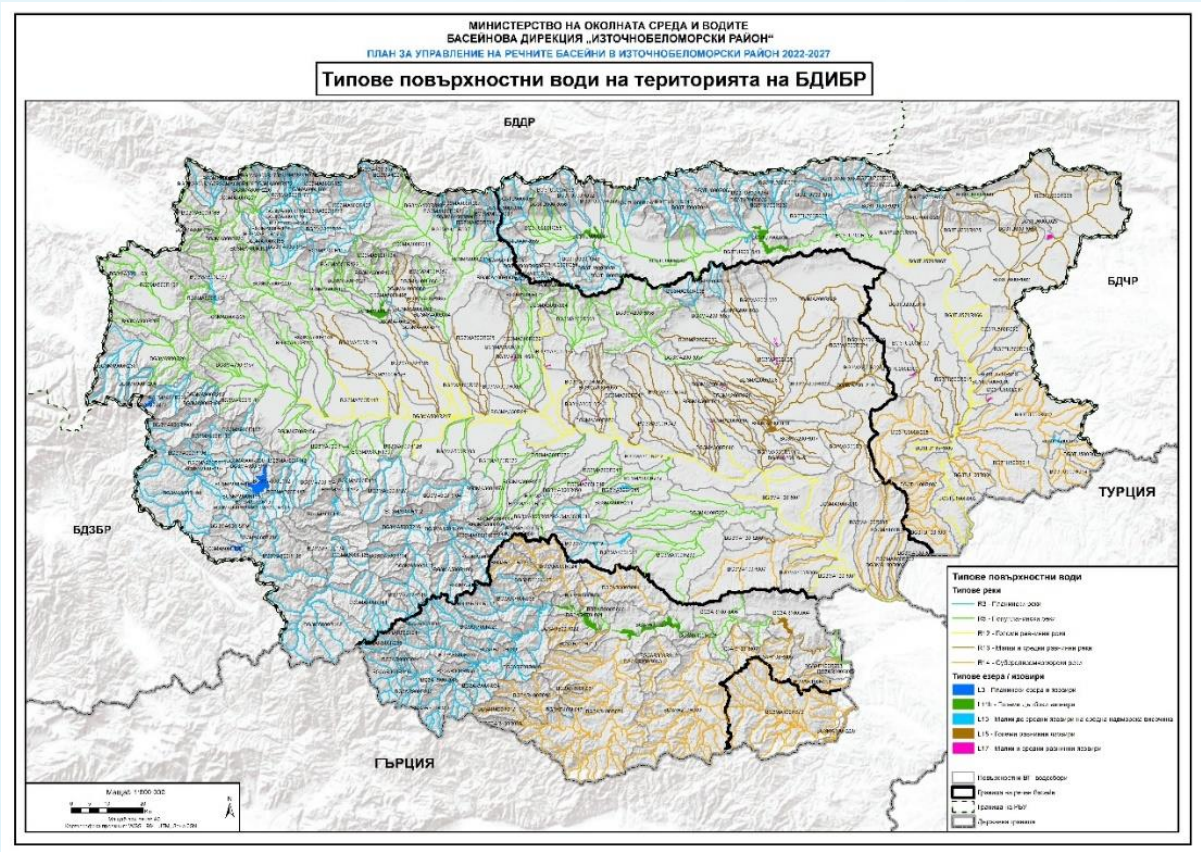

Речен басейн	Силно модифицирани водни тела				Изкуствени водни тела	
	Река 2-ри цикъл	Река 3-ти цикъл	Езеро 2-ри цикъл	Езеро 3-ти цикъл	Река	Езеро
Марица	25	19	28	28	1	7
Тунджа	5	5	8	8	0	1
Арда	6	6	5	5	0	0
Бяла	0	0	0	0	0	0
ИБР	36	30	41	41	1	8

ХАРАКТЕРИЗИРАНЕ НА ВОДНИТЕ ТЕЛА

- **Няма промяна** в броя на типовете повърхностни водни тела за определените категории повърхностни води:
  - 5 типа от категория „река”
  - 7 типа от категория „езеро”
  - за два от типовете езера – L1 Алпийски глациални езера и L6 Крайречни влажни зони в ЕР 7, не са определяни водни тела

ХАРАКТЕРИЗИРАНЕ НА ВОДНИТЕ ТЕЛА

- Извършено е верифициране на границите между типовете повърхностни води по дейност „Валидиране на типологията и класификационната система в България за оценка на екологичното състояние на повърхностни водни тела от категории „река“, „езеро“ и „преходни води“
- Актуализирана е типологията на повърхностните водни тела от категория „езеро“ (за част от тях тя е променена)
- Извършено е първоначално определяне на подтипове на тип R14 за повърхностни водни тела от категория „река“

Типове повърхностни води от категория „река”

№	Код	Име на типа	Брой водни тела				
			МАРИЦА	ТУНДЖА	АРДА	БЯЛА	ИБР
1	R3	Планински реки в ЕР 7	77	26	15	0	118
2	R5	Полупланински реки в ЕР 7	49	5	4	0	58
3	R12	Големи равнинни реки в ЕР 7	5	5	0	0	10
4	R13	Малки и средни равнинни реки в ЕР 7	30	7	0	0	37
5	R14	Субсредиземноморски реки в ЕР7	7	11	18	2	38
Общ брой водни тела			168	54	37	2	261

Типове повърхностни води от категория „езеро”

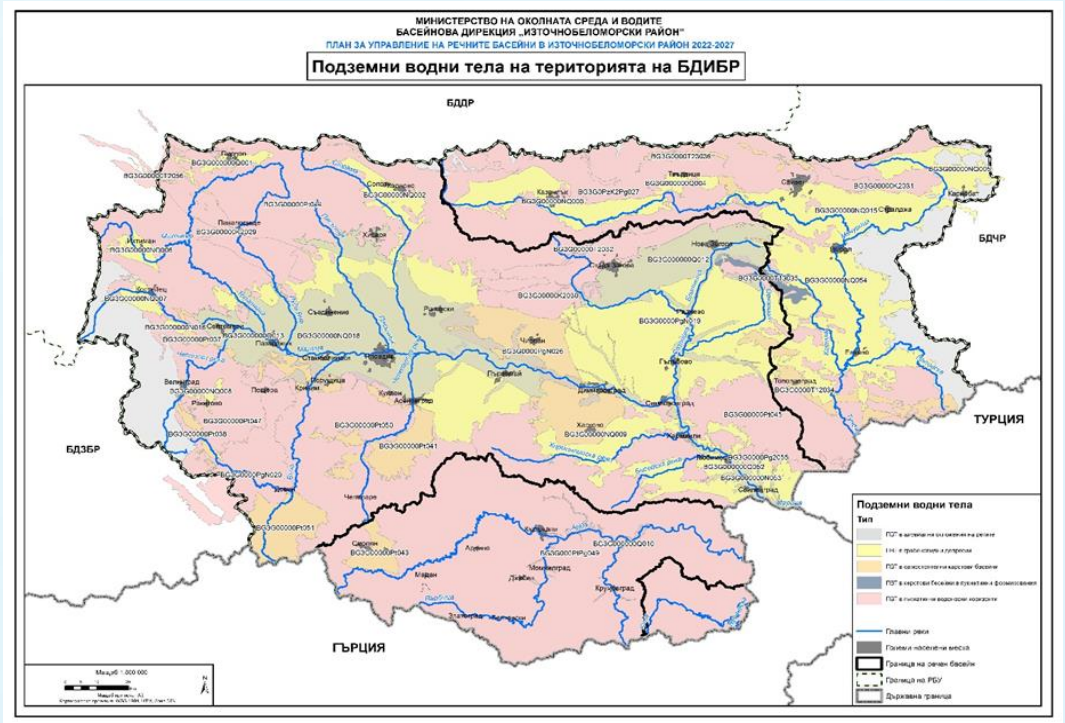
№	Код	Име на типа	Брой водни тела				
			МАРИЦА	ТУНДЖА	АРДА	БЯЛА	ИБР
1	L3	Планински езера и язовири в ЕР 7	3	0	1	0	4
2	L11b	Големи дълбоки язовири в ЕР7	1	2	2	0	5
3	L13	Малки до средни язовири на средна надморска височина в ЕР 7	20	3	2	0	25
4	L15	Големи равнинни язовири в ЕР 7	2	0	1	0	3
5	L17	Малки и средни равнинни язовири в ЕР 7	9	4	0	0	13
Общ брой водни тела			35	9	6	0	50

ХАРАКТЕРИЗИРАНЕ НА ВОДНИТЕ ТЕЛА

- Запазва се броят на идентифицираните 41 подземни водни тела
- Отстранени са технически грешки *(„бели петна“)* в очертаването на 11 подземните водни тела
- Определени са пет от всички осем национално определени типове подземни водни тела

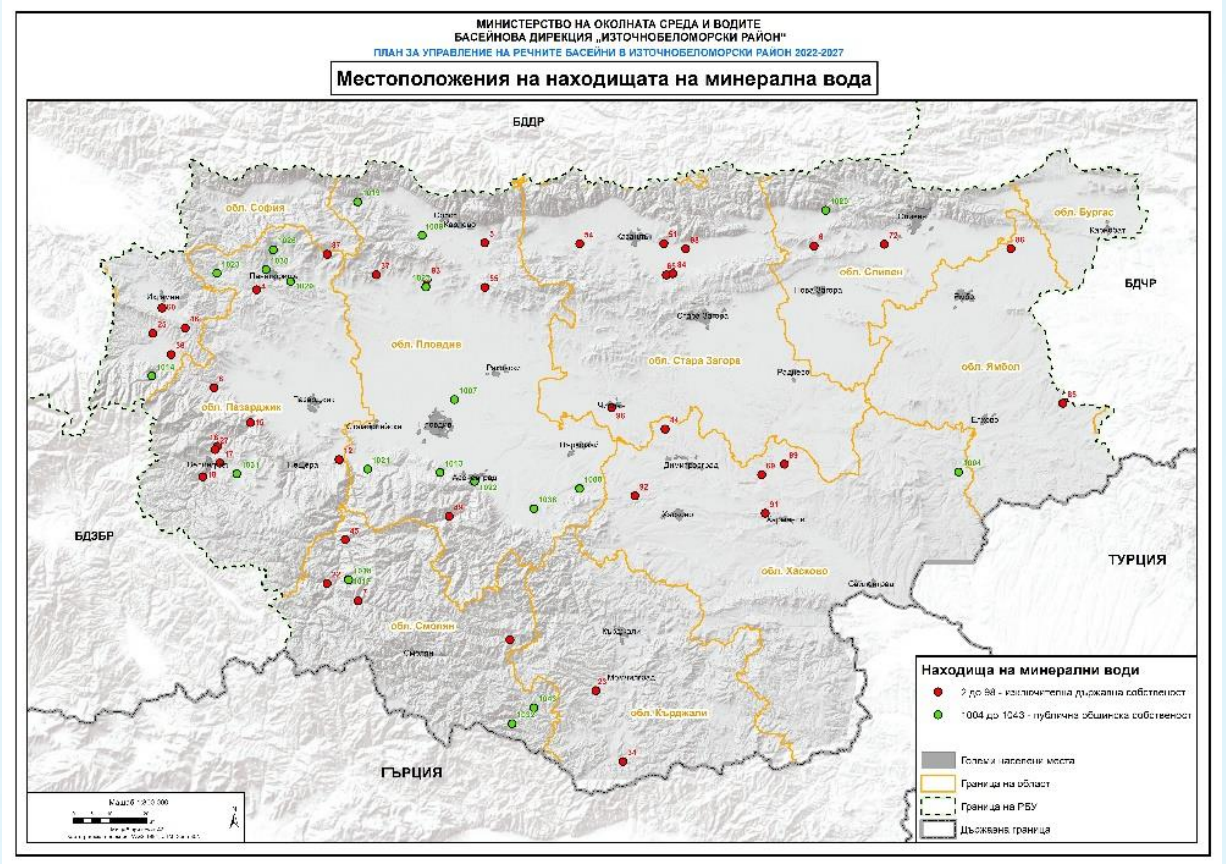
Разпределение на ПВТ в рамките на ИБР по типология

Тип	Описание	ПВТ в ИБР
1	ПВТ в Крайдунавски низини	0
2	ПВТ в Алувиални отложения на реките	4
3	ПВТ в Междуречни масиви в Северна България	0
4	ПВТ в Грабеновидни депресии	15
5	ПВТв Типични водоносни хоризонти	0
6	ПВТ в Самостоятелни карстови басейни	9
7	ПВТ в Карстови басейни, разположени в територии с пукнатинни формирования	1
8	ПВТ в Пукнатинни водоносни хоризонти	12
	Общ брой подземни водни тела:	41

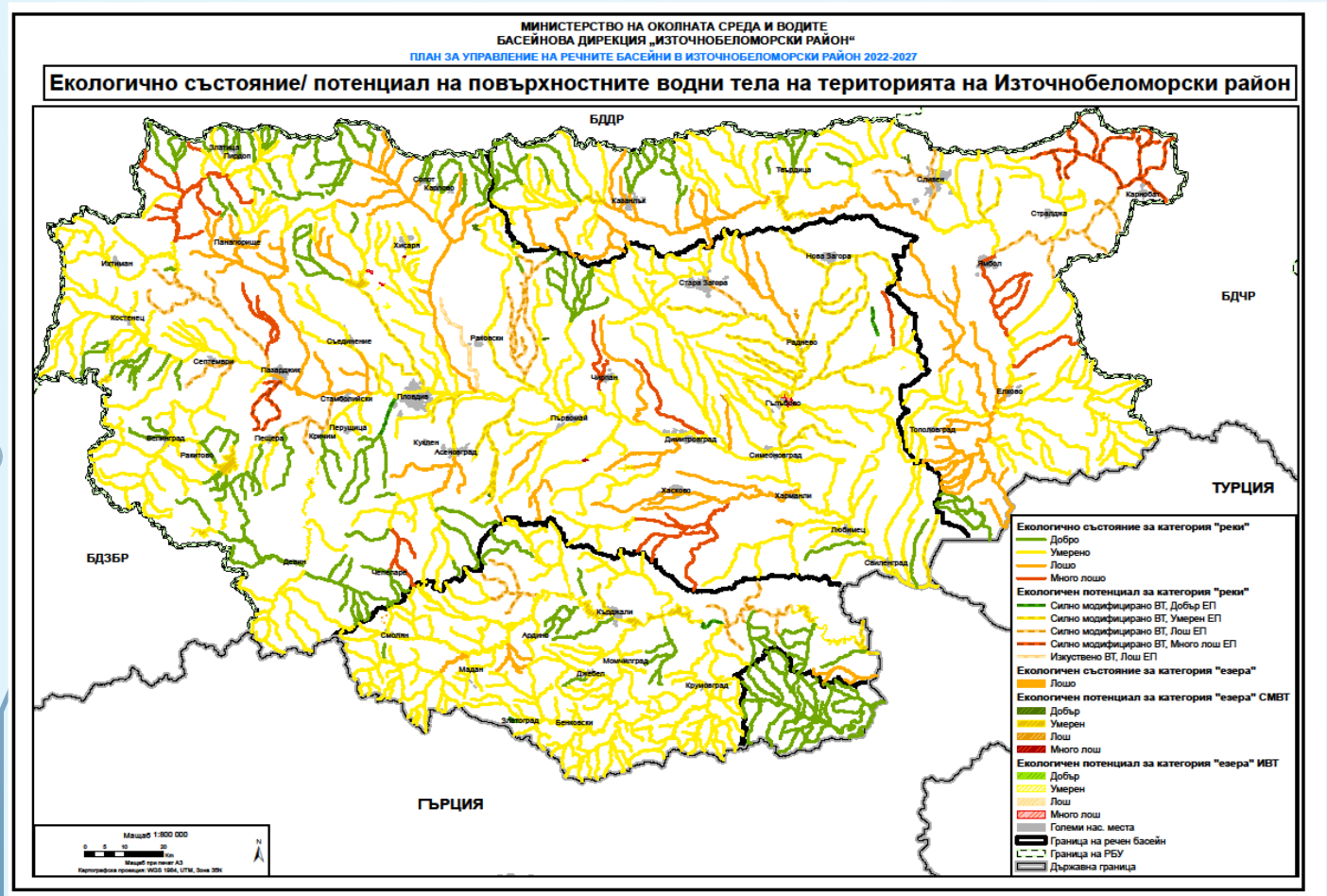
ХАРАКТЕРИЗИРАНЕ НА ВОДНИТЕ ТЕЛА

- На територията на Източнобеломорски район попадат:
  - 39 находища на минерални води изключителна държавна собственост
  - 21 находища на минерални води публична общинска собственост
- Наличната информацията за находищата на минерални води не позволява да се извърши отделяне на подземни водни тела за минерални води

ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДНИ ТЕЛА

- Извършена е оценка на екологичното състояние/потенциал на всички 311 ВТ
  - 88 ВТ или 28% са оценени в добро екологично състояние/потенциал
  - 223 ВТ или 72 % са оценени в по-лошо от добро състояние/потенциал
  - 0 ВТ в неизвестно екологично състояние, което се дължи на предприетите мерки за провеждане на мониторинг по БЕК и ФХЕК

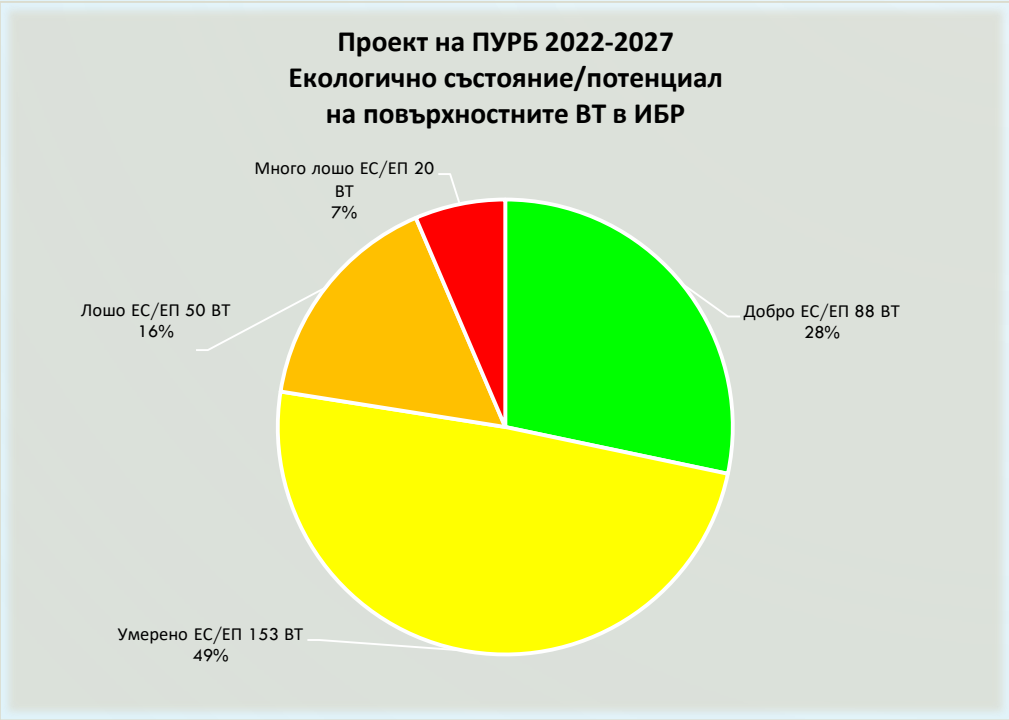

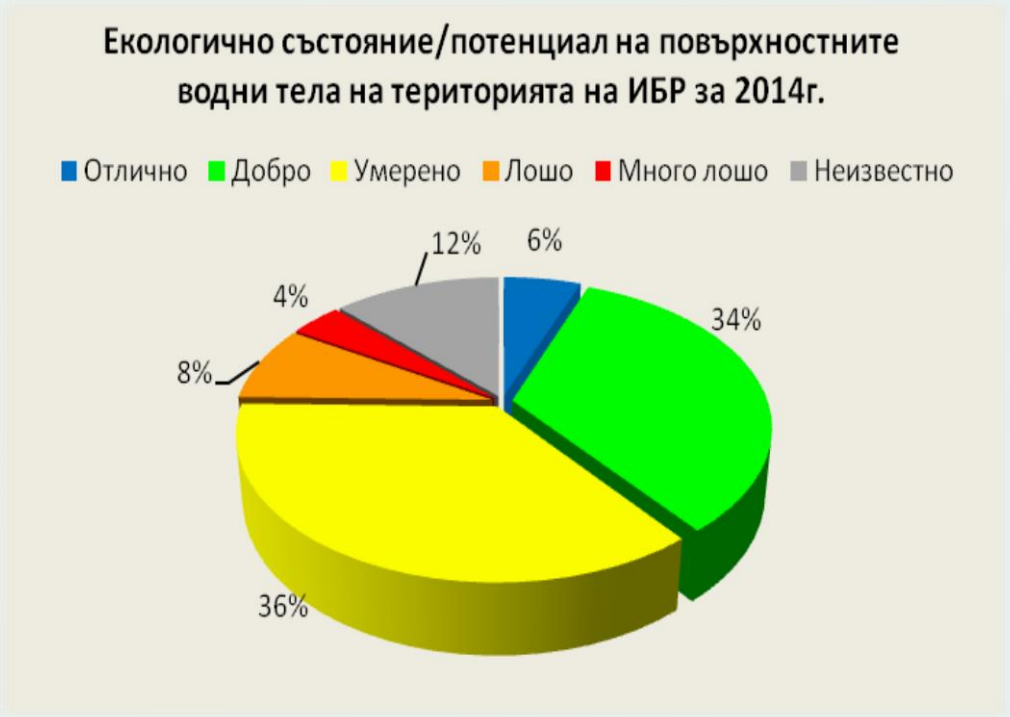
Екологично състояние/потенциал на повърхностните водни тела по категория „река“ и категория „езеро“

Екологично състояние/ потенциал	Категория „река“	Категория „езеро“	Общо водни тела	Процент на ВТ
Отлично ЕС	0	0	0	0%
Добро ЕС	80	0	80	26%
Добър ЕП	4	4	8	2%
Умерено ЕС	109	0	109	35%
Умерен ЕП	14	30	44	14%
Лошо ЕС	29	0	29	9%
Лош ЕП	11	10	21	7%
Много лошо ЕС	12	0	12	4%
Много лош ЕП	2	6	8	3%
Общо	261	50	311	100%

ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДНИ ТЕЛА

- Използван е актуализиран подход за групиране на повърхностните водни тела
- Отчетено е увеличаване в броя на водните тела в по-лошо от добро екологично състояние/потенциал, в сравнение с втори цикъл на ПУРБ на ИБР, където в отлично и добро състояние/потенциал са 123 ВТ или 40 % от всички ВТ

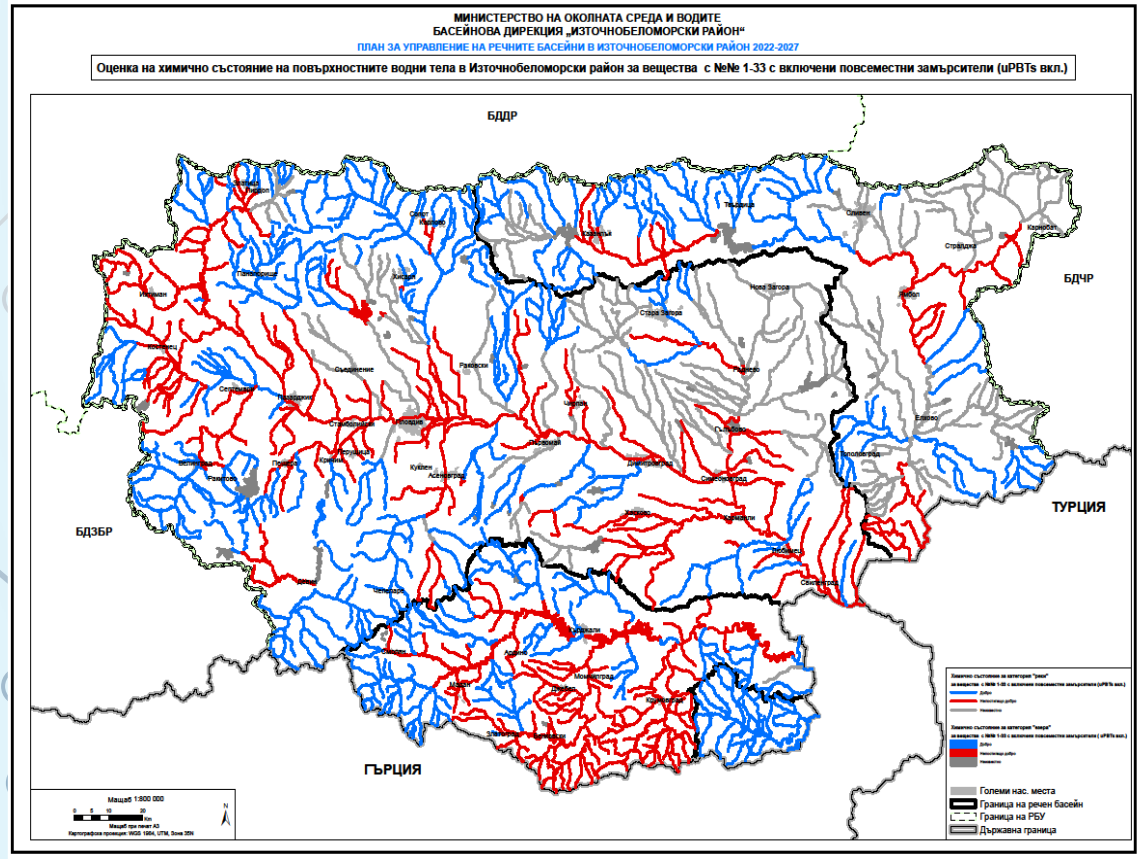
ХИМИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДНИ ТЕЛА

- Използван е подхода за групиране на водните тела, за които данните от мониторинга не са били достатъчни за оценката, и които отговарят на критериите за групиране
- Приложен е принципът „one-out, all-out“ - при една установена стойност на приоритетно вещество, превишаваща определената стойност на СКОС в Наредбата за СКОС, водното тяло се оценя в непостигащо добро химично състояние
- Направена е на база оценка на приоритетните вещества с № 1-33 от Наредба за СКОС и Директива 2013/39/ЕС

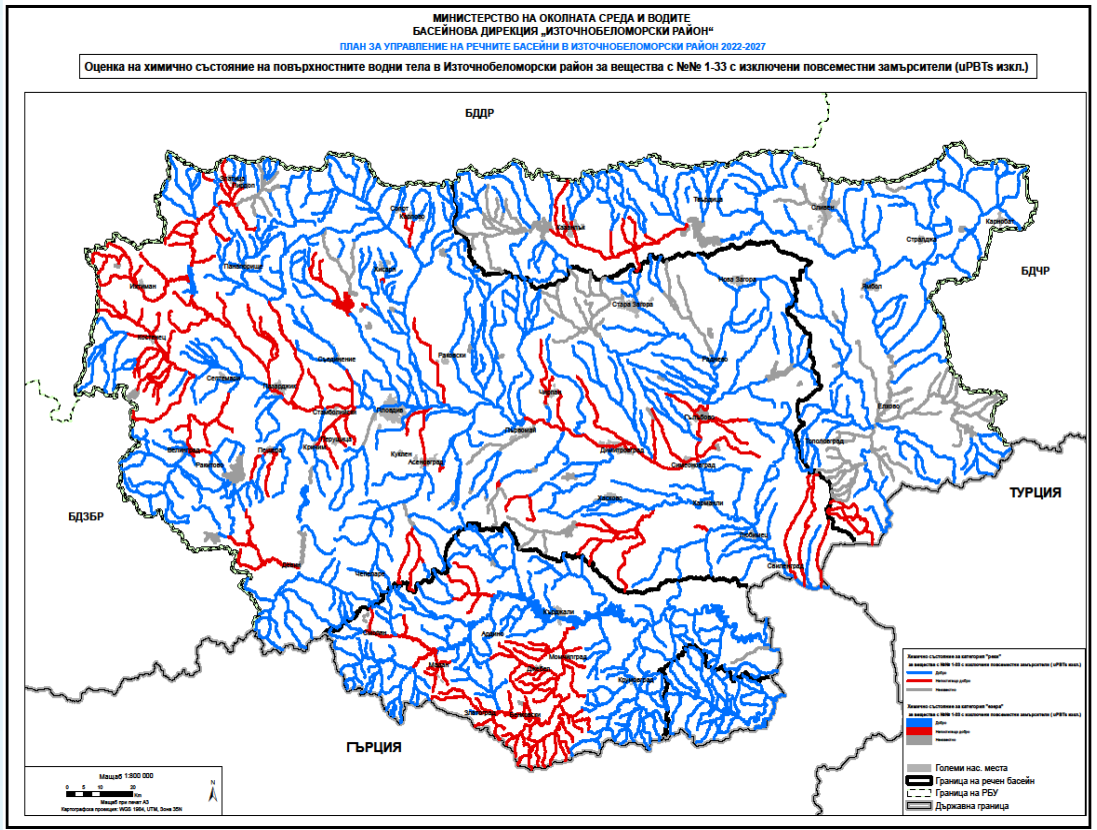

- За ВТ в неизвестно химично и добро химично състояние, за които е използван подхода за групиране, е предвидено изпълнение на мониторинг на всички приоритетни вещества за повишаване на достоверността на оценката

ХИМИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДНИ ТЕЛА

- Оценка с включени повсеместно разпространени вещества:
  - 152 ВТ (49%) в добро химично състояние
  - 72 ВТ (23%) в непостигащи добро състояние
  - 87 (28%) водни тела в неизвестно химично състояние

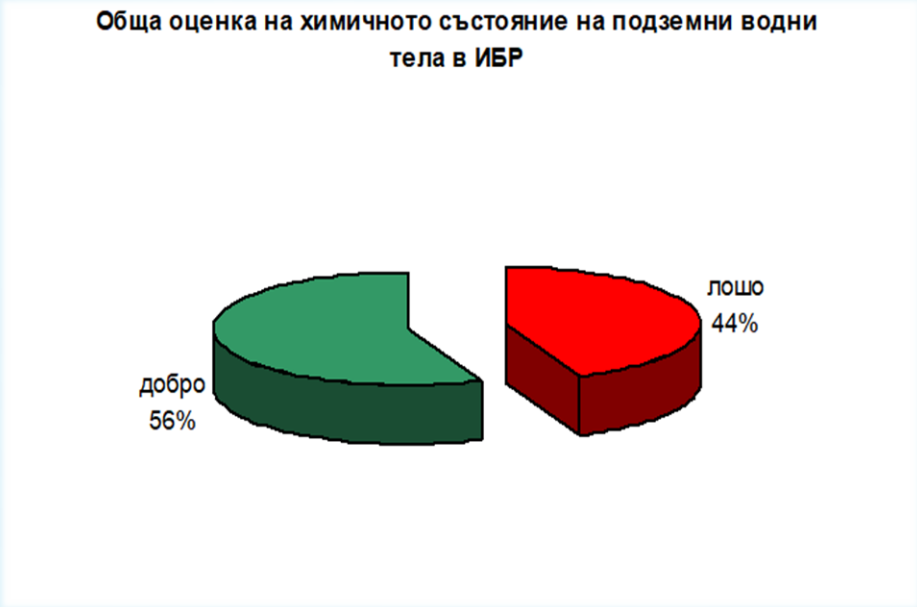

- Оценка с изключени повсеместно разпространени вещества:
  - 198 ВТ (64%) в добро химично състояние
  - 51 ВТ (16%) в непостигащи добро химично състояние
  - 62 (20%) водни тела в неизвестно химично състояние

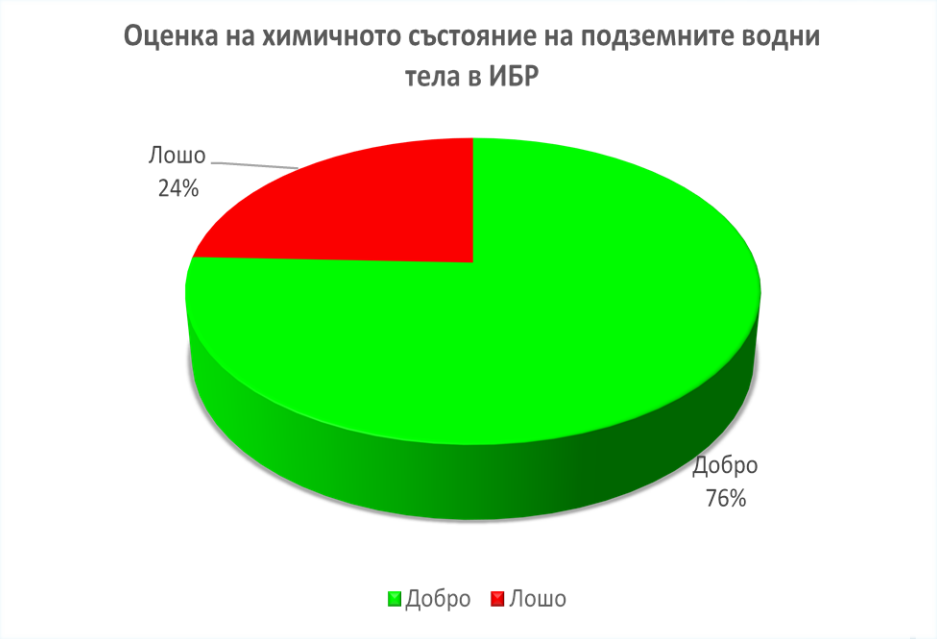
ХИМИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИ ВОДНИ ТЕЛА

- Обща оценка на химичното състояние на подземни водни тела:
  - 31 ПВТ или 76% са определени в добро химично състояние
  - 10 ПВТ или 24 % са определени в лошо химично състояние

ПУРБ на ИБР на ИБР 2016-2021

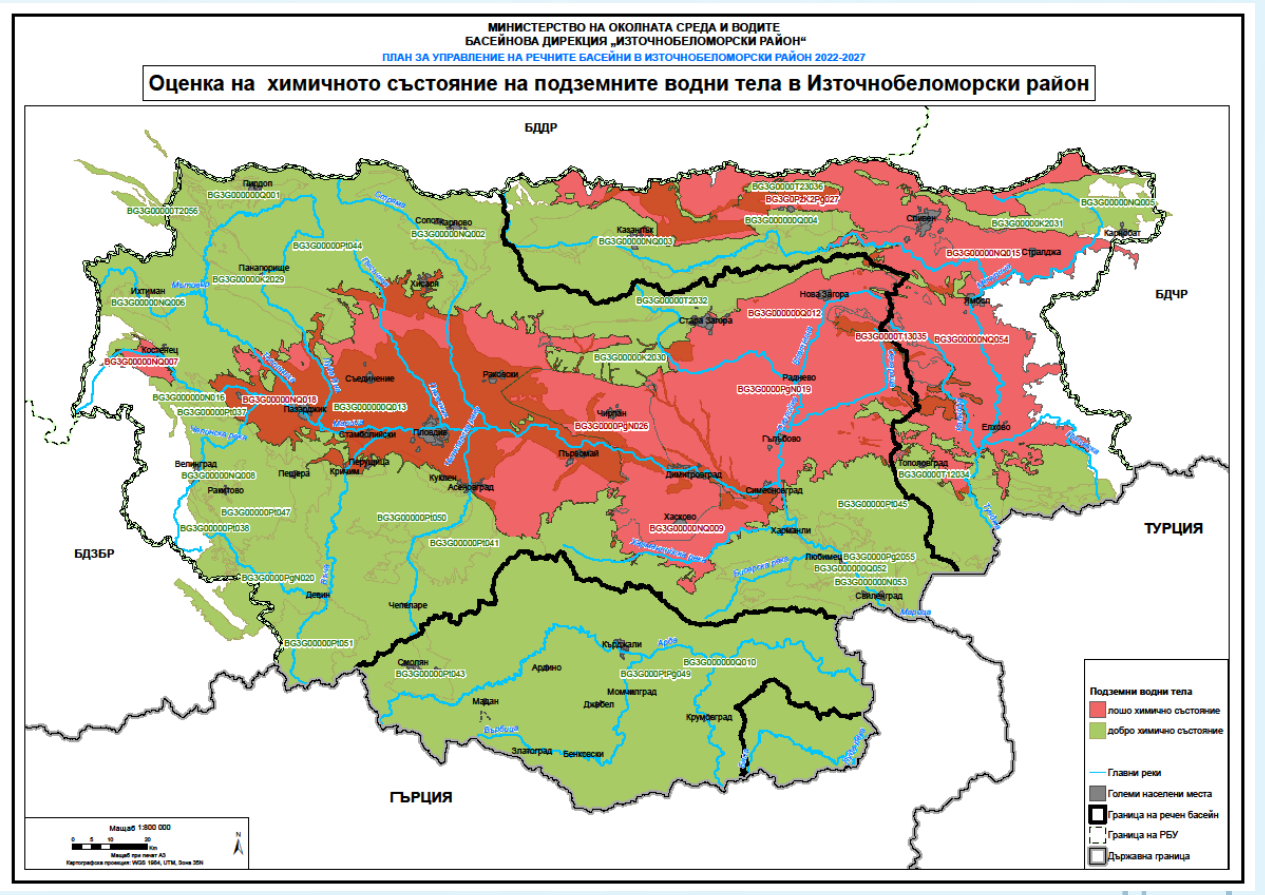
Проект на ПУРБ на ИБР 2022-2027

ХИМИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИ ВОДНИ ТЕЛА

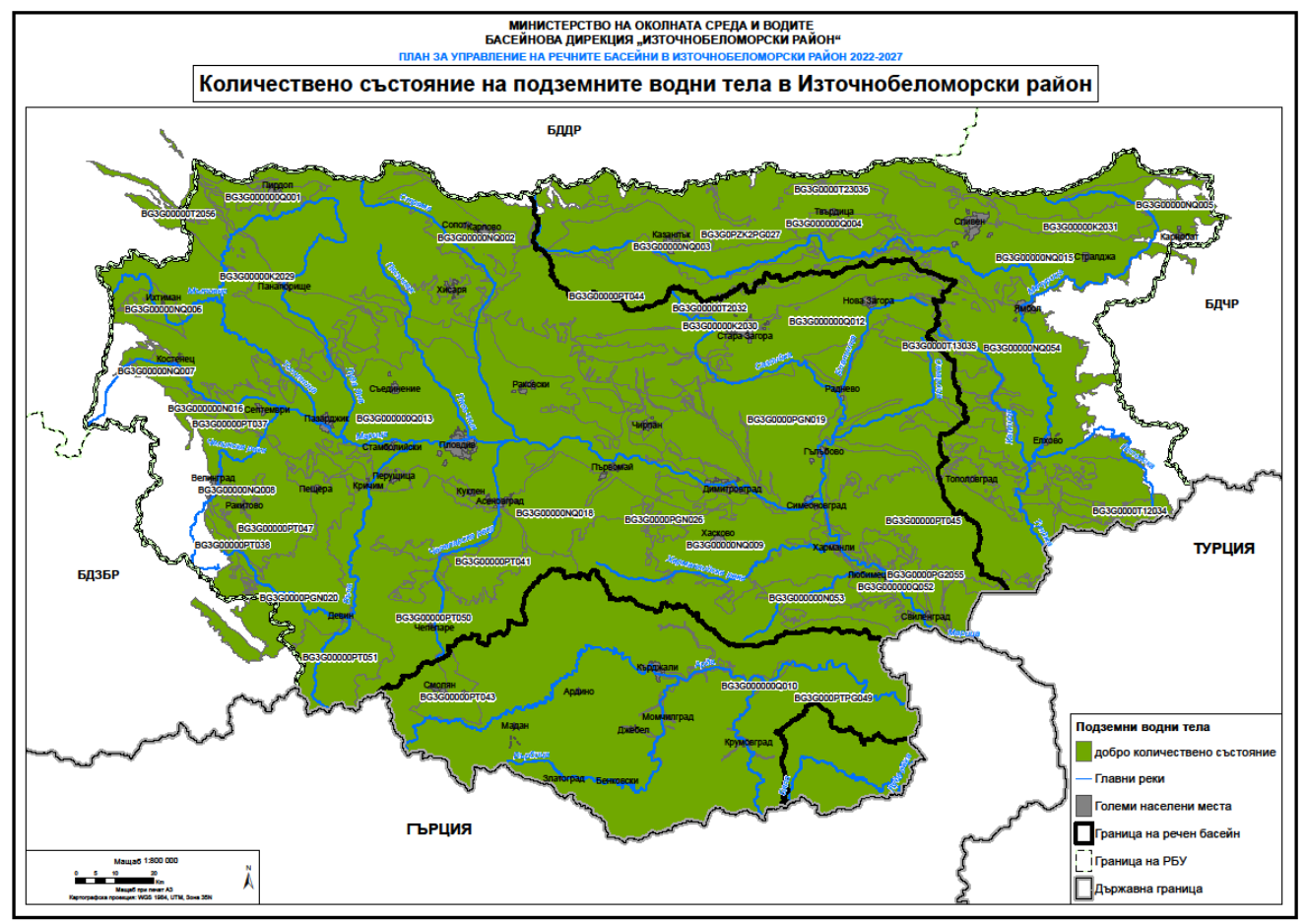
- Установени са повишени концентрации на релеванти стойности над стандарт и определени прагови стойности при следните замърсители и показатели за замърсяване: нитрати, фосфати (като ортофосфати), сулфати, амониеви йони, обща алфа-активност

- Отчетено е намаляване на броя на подземните водните тела в лошо химично състояние, в сравнение с втори цикъл на ПУРБ на ИБР, където в лошо химично състояние са 18 бр. или 44% от всички ПВТ

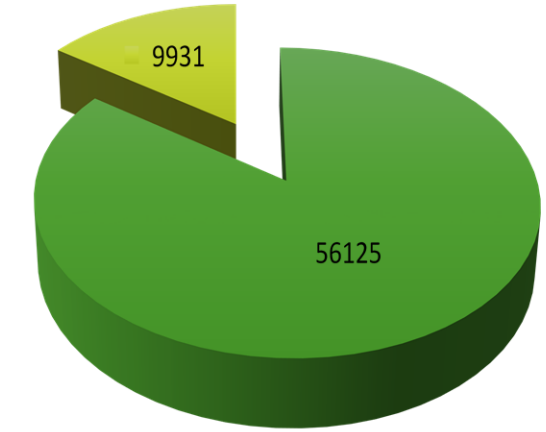

КОЛИЧЕСТВЕНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИ ВОДНИ ТЕЛА

Всички 41 подземни водни тела на територията на ИБР са определени в добро количествено състояние, във втори и трети цикъл на ПУРБ

Оценка на количественото състояние на подземни води, чрез воден баланс

Свободни Разполагаеми ресурси на ПВТ, л/сек

Черпени водни количества от ПВТ, л/сек

ЦЕЛИ ЗА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДНИ ТЕЛА

- Екологичните цели са определени в член 4 от РДВ
- **Обща цел на РДВ** - постигане на добро състояние или потенциал (за силномодифицираните и изкуствени водни тела) до 2015 г., която следва да бъде постигната за всички повърхностни и подземни водни тела, като се въвежда принципът за предотвратяване на допълнително влошаване на състоянието

Екологично състояние

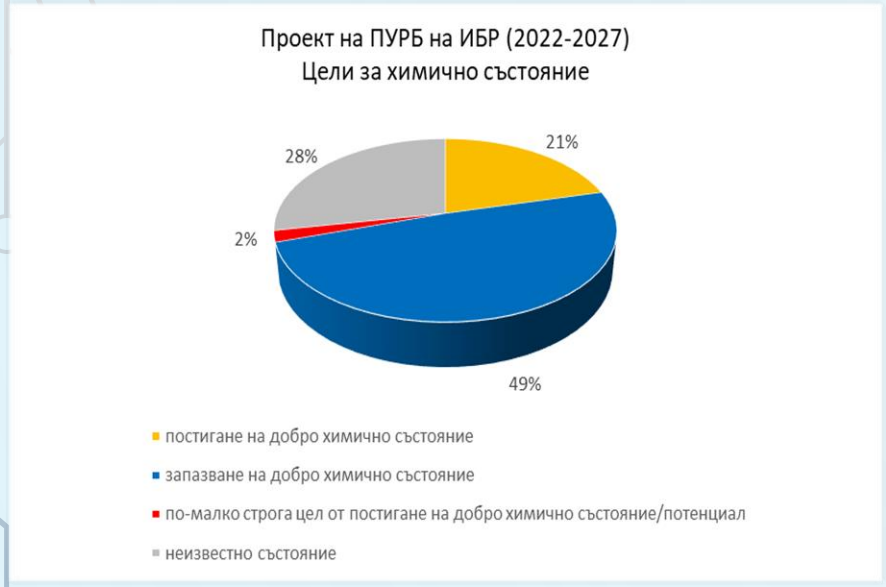
- за 213 ВТ – „Постигане на добро екологично състояние/потенциал и предотвратяване на влошаването”
- за 88 ВТ – „Запазване на добро екологично състояние/потенциал и предотвратяване на влошаването”
- за 10 ВТ е заложена по-малко строга цел от постигане на добро екологично състояние/потенциал

- За 223 повърхностни ВТ са приложени изключения за постигане на добро екологично състояние:
  - 213 ВТ или 68% – удължаване на срока за постигане на целите за добро екологично състояние
  - 10 ВТ или около 3 % – по-малко строга цел

ЦЕЛИ ЗА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДНИ ТЕЛА

Химично състояние

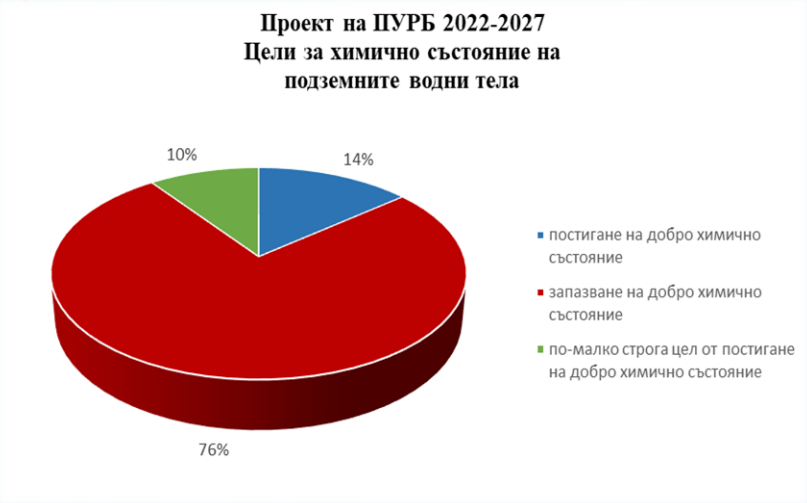
- за 67 ВТ – „Постигане на добро химично състояние“
- за 152 ВТ – „Запазване на добро химично състояние и предотвратяване на влошаването”
- за 5 ВТ е заложена по-малко строга цел от постигане на добро химично състояние
- за 87 ВТ в неизвестно химично състояние е заложена цел „Провеждане на мониторинг и постигане на СКОС за добро химично състояние”

- Отчетено е увеличаване в броя на водните тела, в сравнение с втори цикъл на ПУРБ на ИБР, за които е предвидено удължаване на срока за постигане на целите за добро химично състояние за 3 бр. ВТ или 1% от общия брой, както и поставяне на по-малко строги цели за 4 бр. ВТ или 1% от общия брой

ЦЕЛИ ЗА ПОДЗЕМНИ ВОДНИ ТЕЛА

Химично състояние

- за 10 подземни ВТ – „Постигане на добро химично състояние (по определени показатели) и предотвратяване на влошаването“
- за 31 ВТ – „Запазване на доброто химично състояние и предотвратяване на влошаването”

За 10 ВТ са приложени изключение от постигане на добро химично състояние:

- за 6 подземни ВТ или 14% от общия брой подземни водни тела в ИБР – удължаване на срока за постигане на целите за добро химично състояние
- за 4 подземни ВТ или около 10 % – по-малко строга цел от постигане на добро химично състояние

- При актуализацията на ПУРБ на ИБР, въз основа на резултатите от проведения мониторинг е установено, че 8 подземни ВТ са постигнали целта за добро химично състояние спрямо втори цикъл на ПУРБ на ИБР
- Значително намаляване в броя на ВТ, в сравнение с втори цикъл на ПУРБ на ИБР, за които е предвидено удължаване на срока за постигане на целите за добро химично състояние за 12 бр. ВТ или 29% от общия брой. Броят на ВТ, за които е предвидена по-малко строга цел, е 6 ВТ или 13%.

ЦЕЛИ ЗА ПОДЗЕМНИ ВОДНИ ТЕЛА

Количествено състояние

- Извършените оценки показват добро количествено състояние на всички 41 подземни водни тела
- Целта за опазване на околната среда по отношение на количественото състояние за 39 подземни ВТ е „Запазване на добро количествено състояние и предотвратяване на влошаването", а за две подземни ВТ е определена цел „Недопускане на влошаване в количественото състояние на подземното водно тяло"

ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ

- **ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ПИТЕЙНО-БИТОВО ВОДОСНАБДЯВАНЕ**
  - Повърхностни води - определените във втори цикъл на ПУРБ на ИБР зони се запазват, като в са добавени 2 нови повърхностни водни тела, които се предвижда да бъдат използвани за ПБВ– яз. Кричим и яз. Цанков камък
  - Подземни води – всички 41 ПВТ са включени, като регистъра на зоните остава непроменен спрямо втори цикъл на ПУРБ
- **ВОДНИ ТЕЛА, ОПРЕДЕЛЕНИ КАТО ВОДИ ЗА ОТДИХ И ВОДНИ СПОРТОВЕ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ОПРЕДЕЛЕНИТЕ ЗОНИ С ВОДИ ЗА КЪПАНЕ**
  - Зони с води за къпане – 3 бр. зони, които са определени във втори цикъл на ПУРБ и остават непроменени
  - Води за отдих и къпане (съгласно чл. 41 от Закона за водите) - не са определени зони с води за отдих и водни спортове
- **ЗОНИ, В КОИТО ВОДИТЕ СА ЧУВСТВИТЕЛНИ КЪМ БИОГЕННИ ЕЛЕМЕНТИ**
  - Нитратно уязвими зони – 1 зона с площ 16 620 км², което представлява 47% от площта на ИБР, зоната е актуализирана със Заповед № РД-660/28.08.2019 г. на министъра на околната среда и водите
  - Чувствителни зони - заемат 33 116 км², което представлява 94% от площта на ИБР
  - В трети цикъл на ПУРБ, регистърът на чувствителните зони не е актуализиран

ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ

- **ЗОНИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА СТОПАНСКИ ЦЕННИ ВИДОВЕ РИБИ И ДРУГИ ВОДНИ ОРГАНИЗМИ**
  - Определените във втори цикъл на ПУРБ 49 зони се запазват
  - В процеса на актуализация на трети цикъл, са определени и добавени нови 39 зони към тази категория, въз основа на резултатите от приключили проекти и предложения от заинтересовани страни
- **ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ОБЯВЕНИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА МЕСТООБИТАНИЯ И БИОЛОГИЧНИ ВИДОВЕ, В КОИТО ПОДДЪРЖАНЕТО ИЛИ ПОДОБРЯВАНЕТО НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ Е ВАЖЕН ФАКТОР ЗА ТЯХНОТО ОПАЗВАНЕ**

- Зони за защита на водите от „Натура 2000”, съгласно Директивата за местообитанията – броят на определените във втори цикъл на ПУРБ 63 зони се запазва, като площта на една от защитените е присъединена към друга. При актуализацията е добавена 1 нова зона - 33 „Ниска Рила“
- Зони за защита на водите от „Натура 2000” съгласно Директивата за съхранението на дивите птици – определените във втори цикъл на ПУРБ на ИБР 36 зони се запазват, като при актуализацията на ПУРБ на ИБР е добавена 1 нова зона за защита на водите - 33 „Рила буфер“
- Зони за защита на водите, обявени по смисъла на Закона за защитените територии – във втори цикъл на ПУРБ са определени 46 зони, които се запазват, като са добавени две новообявени защитени местности – „Ливади Морянци“ и „Гората на Боряна“

ЦЕЛИ НА ЗОНИТЕ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ

ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ПИТЕЙНО-БИТОВО ВОДОСНАБДЯВАНЕ

Повърхностни води

- Във втори и трети цикъл на ПУРБ на ИБР, резултатите от мониторинг на питейни води показват, че те се отнасят в категория А1 или А2, което определя и доброто състояние на повърхностните водни тела, използвани за питейно-битово водоснабдяване
- За 1 бр. ВТ – яз. Цанков камък не е извършвана категоризация по Наредба 12

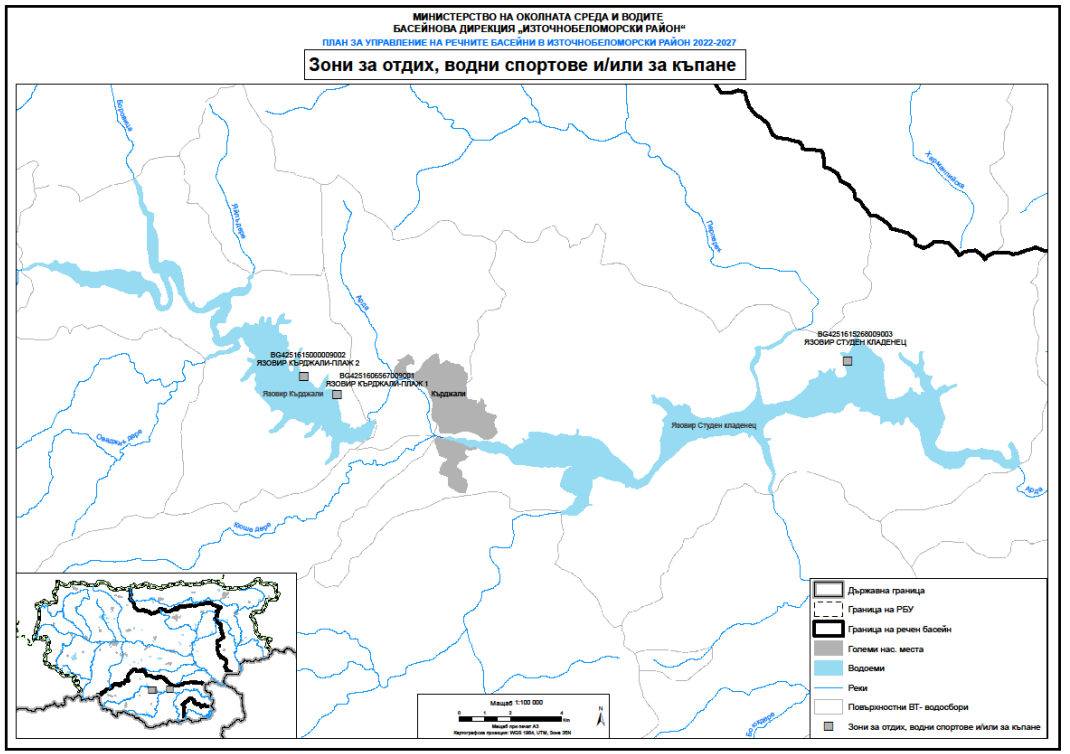
- Екологичните цели на зоните за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване:
- „Поддържане и предотвратяване влошаване в състоянието на повърхностните води за пиене”
- „Достигане на стойност по показател/показатели с отклонение, съответстващ на стандарта за качество на повърхностни води за пиене най-малко за категория А2“ – само за водно тяло яз. Цанков камък

Подземни води

- Всички подземни водни тела са определени като питейни водни тела, поради използването им за питейно-битови цели
- 32 зони са оценени в добро състояние и за тях е формулирана цел „Поддържане и предотвратяване влошаване в състоянието на подземните води за пиене“
- 9 зони са определени в лошо състояние и за тях е формулирана цел „Достигане на стойност по показател/показатели с отклонения, съответстващ на стандарта за качество на подземните води за пиене“

- Извършената оценка при актуализацията на ПУРБ на ИБР, показва подобряване в състоянието, като 5 от определените във втори цикъл зони в лошо състояние, са постигнали целите или общо 32 зони за защита на подземни води, предназначени за ПБВ са оценени в добро състояние

ЦЕЛИ НА ЗОНИТЕ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ

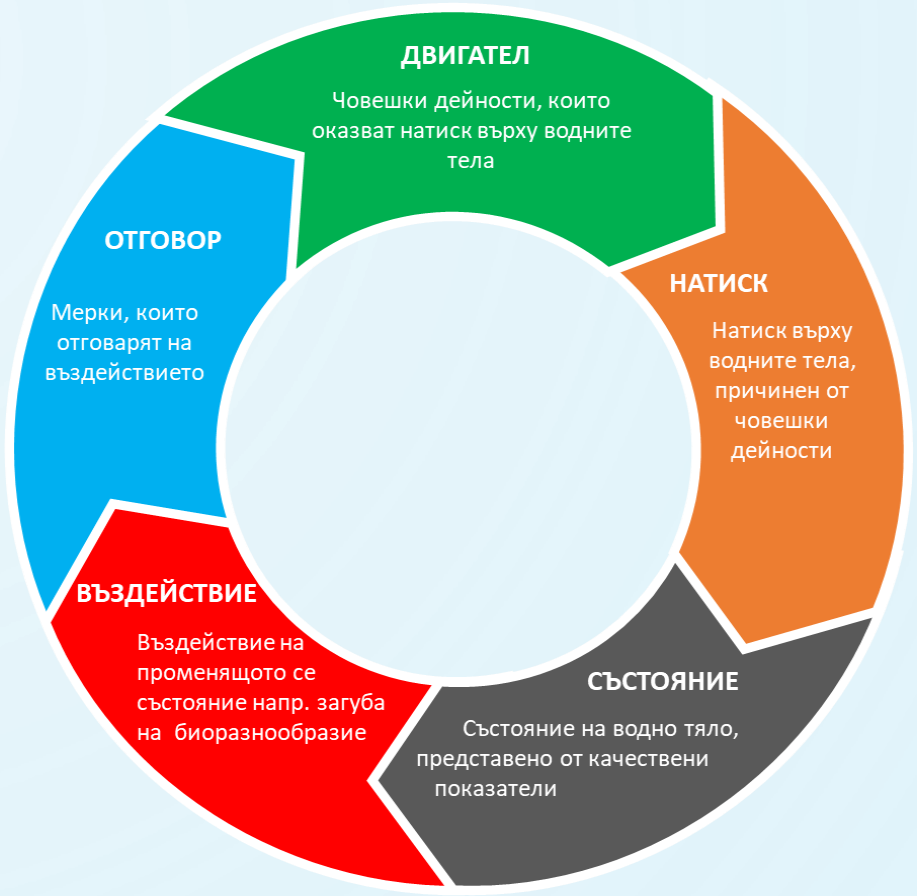
Зони с води за отдих, водни спортове и/или за къпане

- Резултатите от мониторинга по микробиологични показатели и физикохимични елементи в определените мониторингови пунктове за яз. Кърджали и яз. Студен кладенец, показват добро състояние
- Екологичните цели: „Поддържане и предотвратяване влошаване в състоянието на повърхностните води за къпане”

- Не се определят специфични екологични цели за останалите три вида зони за защита на водите:
  - Зони за защита на водите, в които водите са чувствителни към биогенни елементи
  - Зони за защита на водите за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми
  - Зони за защита на водите, които са защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване
- Регламентираните в ЗВ цели за опазване на околната среда, т.е. постигане на добро състояние на повърхностните и подземните води, се интегрират с целите за защита на водите за посочените три вида зони

ИДЕНТИФИЦИРАН ЗНАЧИМ НАТИСК В ИЗТОЧНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН

- Актуализираният преглед на видовете натиск върху повърхностни и подземни води е извършен спрямо подхода (концептуален модел ДНСВО)
- Определени основни категории източници на натиск:
  - натиск от точкови източници на замърсяване – при повърхностни и подземни води
  - натиск от дифузни източници на замърсяване – при повърхностни и подземни води
  - натиск от хидроморфологични изменения (хидроложки и морфологични изменения) – при повърхностни води
  - натиск от водовземане – при подземни води (натиска от водовземане при повърхностните води е анализиран, като част от хидроморфологичния натиск)
  - натиск от изменение на климата – при повърхностни и подземни води

Значим натиск- натискът, който сам и/или в кумулация с друг натиск води до непостигане на целите за добро състояние на водното тяло

ИДЕНТИФИЦИРАН ЗНАЧИМ НАТИСК В ИЗТОЧНОБЕЛОМОРСКИ РАЙОН

Значим натиск върху повърхностни води по групи движещи сили

- Градско развитие (градски отпадъчни води, населени места без канализация, водовземане за ПБВ) – 105 бр. ВТ
- Индустрия (промишленост, енергетика, минно дело) – 94 бр. ВТ
- Селско стопанство (земеделие и животновъдство, аквакултури, напояване) – 98 бр. ВТ
- Неизвестен натиск – 27 бр. ПВТ

Значим натиск върху подземни води по групи движещи сили

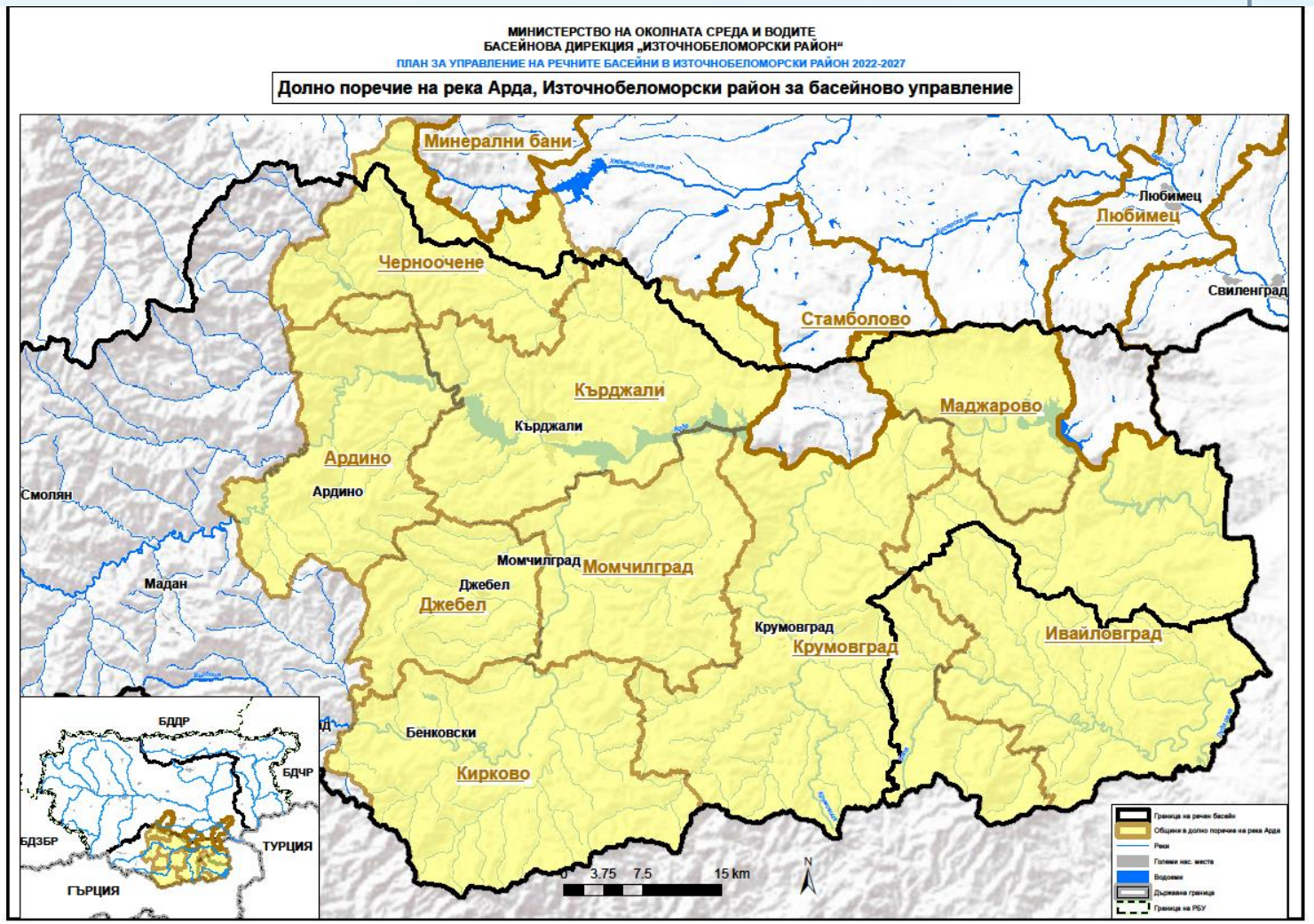
- Градско развитие (населени места без канализация) – 2 бр. ПВТ
- Индустрия (минно дело) – 2 бр. ПВТ
- Селско стопанство (земеделие и животновъдство) – 8 бр. ПВТ
- Неизвестен натиск – 0 бр. ПВТ

ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

Районът за консултации засяга територите на 11 общини: Ивайловград, (Стамболово, Любимец), Маджарово, Крумовград, Момчилград, Джебел, Кърджали, Черноочене, Ардино, Кирково.

В този обхват попадат 27 повърхностни водни тела, което е 8 % от всички повърхностни водни тела на територията на Източнобеломорски район.

22 ВТ са определени в категория „река“ и 5 ВТ са определени в категория „езеро“.

ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВТ ОТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

В проект на ПУРБ на ИБР (2022-2027) са оценени:

- 11 ВТ в добро екологично състояние/потенциал
- 12 ВТ в умерено екологично състояние/потенциал
- 4 ВТ в лошо екологично състояние/потенциал
- 0 ВТ в много лошо екологично състояние/потенциал

В ПУРБ на ИБР (2016-2021):

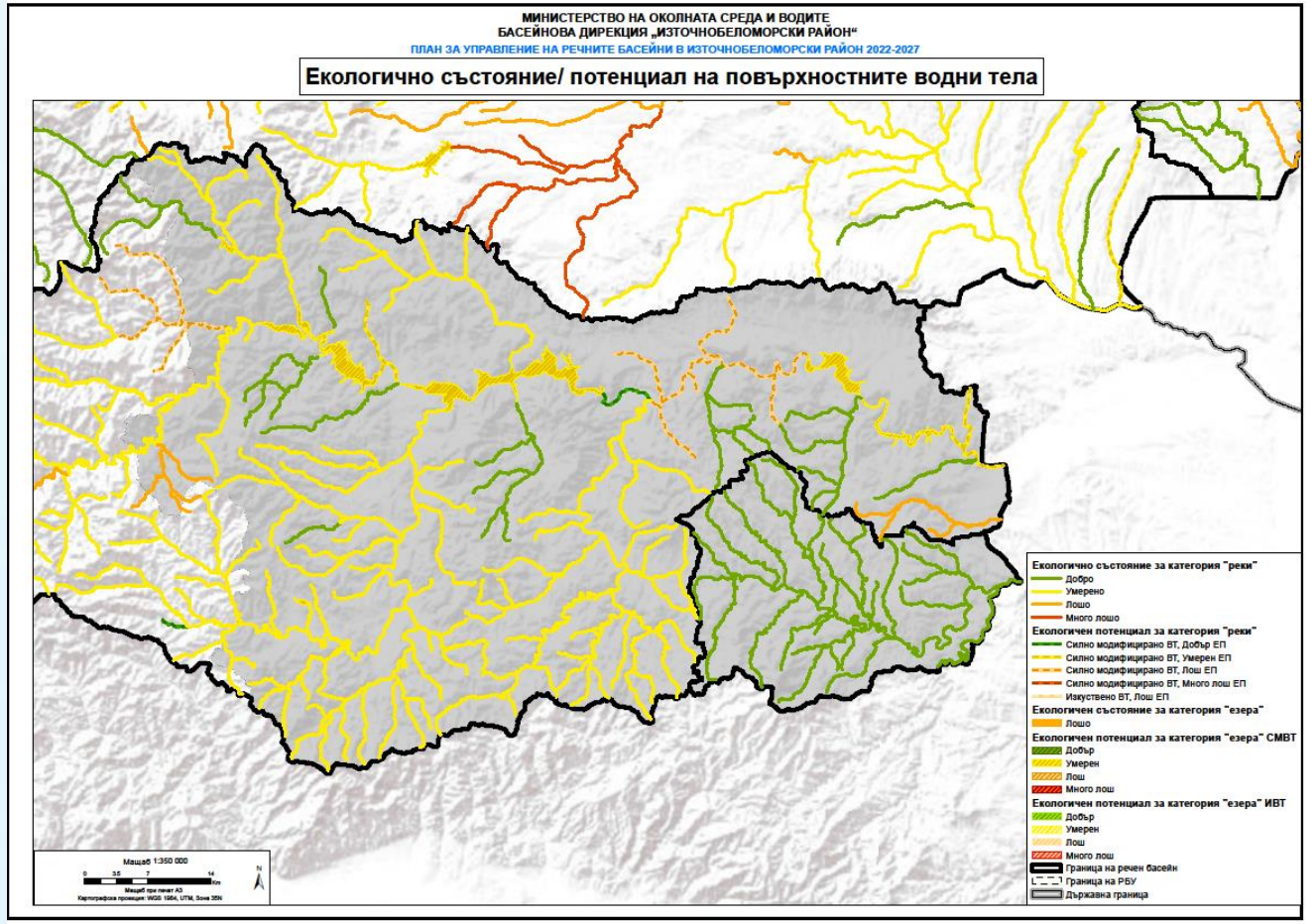
- 2 ВТ в отлично екологично състояние
- 12 ВТ в добро екологично състояние/потенциал
- 10 ВТ в умерено екологично състояние/потенциал
- 3 ВТ в неизвестно екологично състояние/потенциал

В проект на ПУРБ на ИБР (2022-2027):

- 8 ВТ са си запазили доброто ЕС/ЕП
- 6 ВТ, които са били в отлично и добро състояние са преминали в умерено и лошо екологично състояние/потенциал
- От 3 ВТ, които са били в неизвестно състояние, две са оценени в добро и едно - в умерено състояние

Изместващи показатели за екологично състояние/потенциал:

- БЕК-макрозообентос, фитобентос, риби, макрофити и фитопланктон
- ФХЕК-общ азот, общ фосфор, БПК5, разтворен кислород
- специфични замърсители – Al, Zn

Специфични замърсители

В 3 ВТ се констатира превишаване на стандартите за качество на околната среда по специфични замърсители - Zn в резултат на заустване на промишлени отпадъчни води и руднични води (води, които изтичат на повърхността от действащи или ликвидирани миннодобивни обекти):

- Река Върбица и притоците от гр. Златоград до устие
- Река Арда от вливане на р. Черна до яз. Кърджали и р. Ардинска
- Язовир Студен кладенец

В едно водно тяло - „Язовир Боровица“ се установява превишаване на СКОС по показател алуминий, като за водното тяло не е установен антропогенен натиск и не може да се посочи конкретен източник на замърсяване.

ХИМИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВТ ОТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

Оценка на химично състояние за вещества с № 1-33 с включени повсеместни замърсители

Проект на ПУРБ на ИБР (2022-2027) са оценени:

- 15 ВТ в добро химично състояние
- 9 ВТ в непостигащи добро химично състояние
- 3 ВТ са в неизвестно химично състояние

В ПУРБ на ИБР (2016-2021) са оценени:

- 9 ВТ в добро химично състояние
- 2 ВТ в непостигащи добро химично състояние
- 16 ВТ са в неизвестно химично състояние

Веществата, които са причина за непостигане на добро химично състояние на повърхностните ВТ в проект на ПУРБ на ИБР (2022-2027):

матрица „вода“ :

Кадмий – в 1 ВТ: Река Върбица и притоците от гр. Златоград до устие

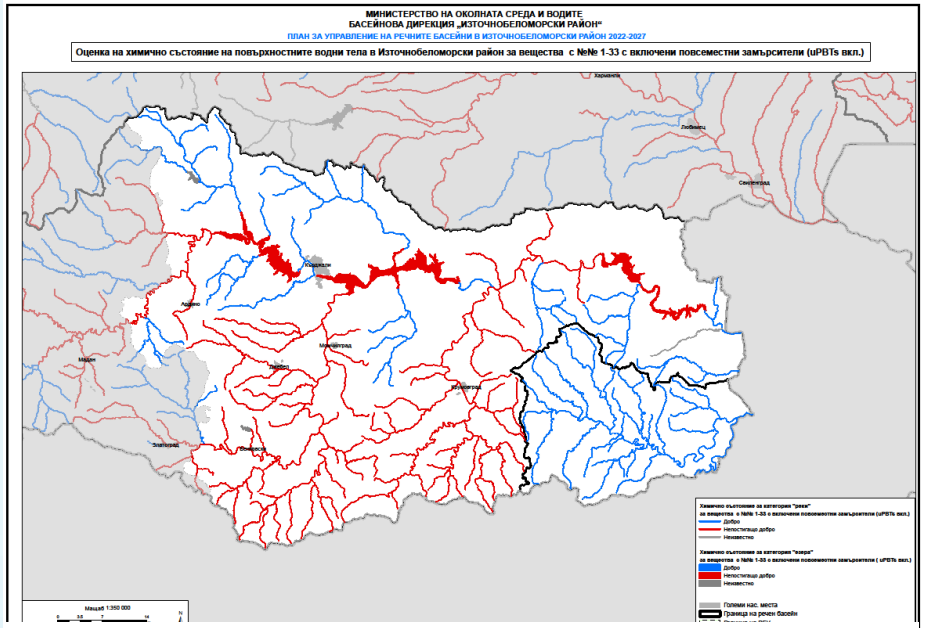
Никел - в 1 ВТ: Река Казаците

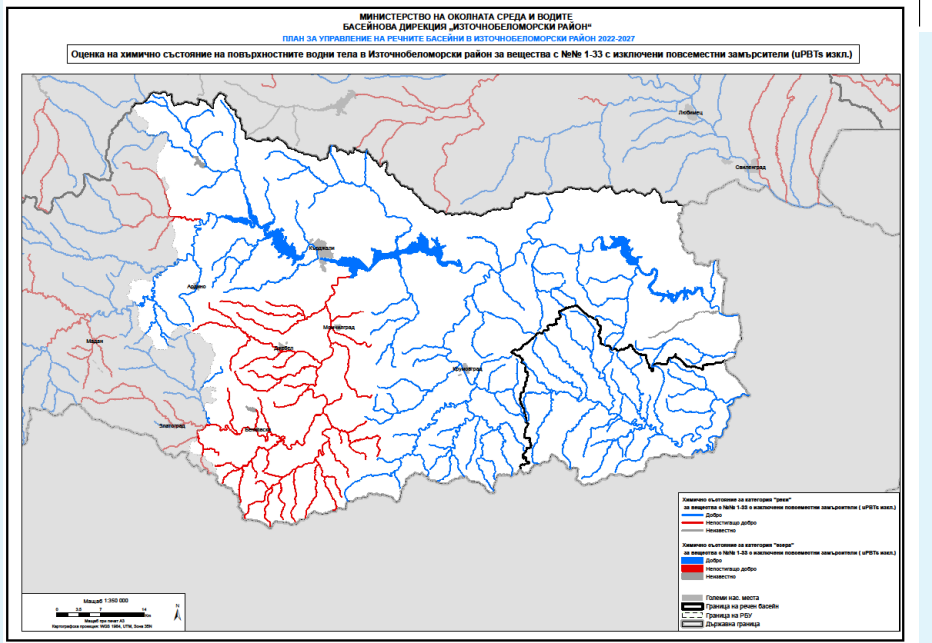
Флуорантен – в 1 ВТ: Река Давидковска след вливане на Глогинско дере

матрица „биота“

бромирани дифенилетери (PBDE) и **живак** в 6 повърхностни ВТ

- Река Арда от вливането на р. Крумовица до яз. Ивайловград - PBDE, живак
- Язовир Кърджали - PBDE
- Река Арда от вливане на р. Черна до яз. Кърджали и р. Ардинска - PBDE
- Язовир Студен кладенец - живак
- Язовир Ивайловград - PBDE, живак
- Река Крумовица и притоци - PBDE, живак

ХИМИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВТ ОТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

Приоритетни и приоритетно опасни вещества

Матрица „вода“

Кадмий - основни източници на замърсяване с кадмий са зауствания на отпадъчни води от добив на медно-златнопиритни руди и преработка на добитите количества руда до концентрат, производство и преработка на благородни метали и сплавите им; производство на сярна киселина, хвостохранилища, галванизация и др. Кадмият и неговите съединения са силно канцерогенни и той е определен като приоритетно опасно вещество и съгласно ЗВ и РДВ е необходимо да се предприемат действия и мерки за пълното и/или поетапно прекратяване на заустванията, емисиите и загубите от приоритетно опасни вещества.

Никел - основни източници на замърсяване с никел са зауствания от градска канализация и индустриални зауствания от производство и преработка на метали, производство на основни органични химикали, инсталации за повърхностна обработка и инсталации за третиране на отпадъци.

Флуорантен - източниците на замърсяване с флуорантен са точкови, резултат от директно заустване и дифузни, от атмосферно отлагане от индустриални горивни процеси. Флуорантенът се среща предимно в продуктите от непълното изгаряне като цигарен дим и газове от двигатели и горивни инсталации.

Матрица „биота“

бромирани дифенилетери (PBDE) и живак - отнасят се към така наречените повсеместно разпространени вещества и са определени като приоритетно опасни вещества, силно токсични и канцерогенни. Основни източници на замърсяване с тези вещества са заустванията от градска канализация, индустриални зауствания, депа, атмосферни отлагания.

ЦЕЛИ ЗА ОКОЛНА СРЕДА ЗАПОВЪРХНОСТНИ ВТ ОТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

Екологично състояние

Целта за опазване на околната среда по отношение на екологичното състояние:

- 11 ВТ целта е „Запазване на добро екологично състояние/потенциал и предотвратяване на влошаването”
- 15 ВТ целта е „Постигане на добро екологично състояние/потенциал и предотвратяване на влошаването”
- 1 ВТ е заложена по-малко строга цел от постигане на добро екологично състояние/потенциал – яз. Студен кладенец

Химично състояние

Целта за опазване на околната среда по отношение на химичното състояние:

- 15 ВТ целта е „Запазване на добро химично състояние и предотвратяване на влошаването”
- 8 ВТ целта е „Постигане на добро химично състояние - СКОС за изместващите показатели и предотвратяване на влошаването“
- 1 ВТ е заложена по-малко строга цел от постигане на добро екологично състояние/потенциал – яз. Студен кладенец
- 3 ВТ, които са определени в неизвестно химично състояние е заложена цел „Провеждане на мониторинг и постигане на СКОС за добро химично състояние”

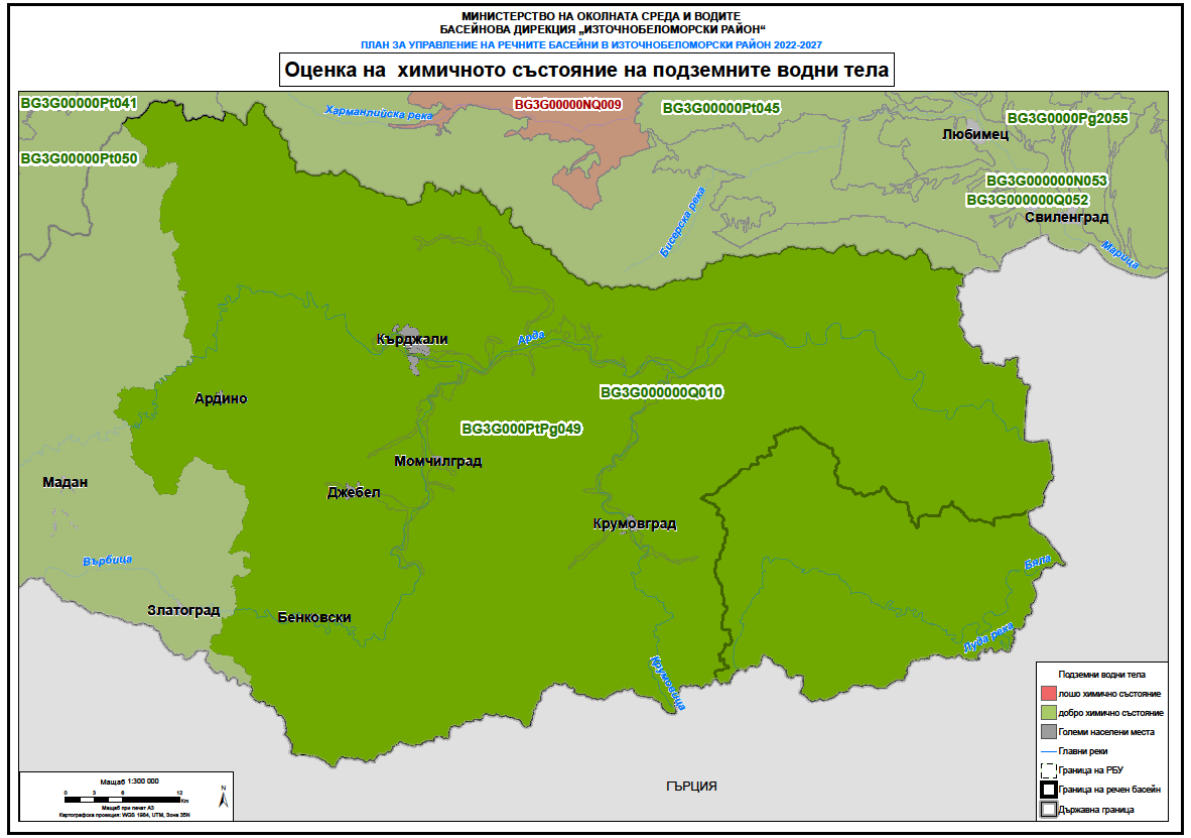
СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВТ ОТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

Оценка на химичното състояние:

В обхвата на района попадат 2 ВТ, които в Проекта на ПУРБ на ИБР (2022-2027) са оценени в добро химично състояние

Оценка на количественото състояние:

В Проекта на ПУРБ на ИБР (2022-2027) и в ПУРБ на ИБР (2016-2021) всички подземни ВТ са оценени в добро количествено състояние и няма ВТ в риск по количество

Подземно водно тяло	Наименование	Състояние по количесто	Риск по количесто	Химично състояние	Показатели на замърсяване
BG3G000000Q010	Порови води в Кватернер - река Арда	добро	не в риск	добро	
BG3G000PtPg049	Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс	добро	не в риск	добро	

НАТИСК ОТ ТОЧКОВИ И ДИФУЗНИ ИЗТОЧНИЦИ ВЪРХУ ПОВЪРХНОСТНИ ВТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

Оценка на натиска от точкови източници на замърсяване

Като точкови източници на отпадъчни води са определени:

- зауствания на отпадъчни води с преобладаващ битов характер - 6 ВТ със значим натиск
- зауствания на промишлени отпадъчни води с издадени разрешителни по ЗВ и ЗООС- 4 ВТ със значим натиск
- Зауствания от отпадъчни води от замърсени или изоставени промишлени обекти – 1 ВТ - Река Арда от вливането на р. Крумовица до яз. Ивайловград

Оценка на натиск от дифузни източници на замърсяване

Като дифузни източници на замърсяване на повърхностните води са определени и разгледани:

- Дифузен източник – аквакултури – 1 ВТ със значим натиск яз. Кърджали
- Дифузен източник – замърсени обекти или изоставени промишлени обекти – 3 ВТ Река Арда от вливането на р. Крумовица до яз. Ивайловград, Река Върбица и притоците от гр. Златоград до устие, Река Крумовица и притоци

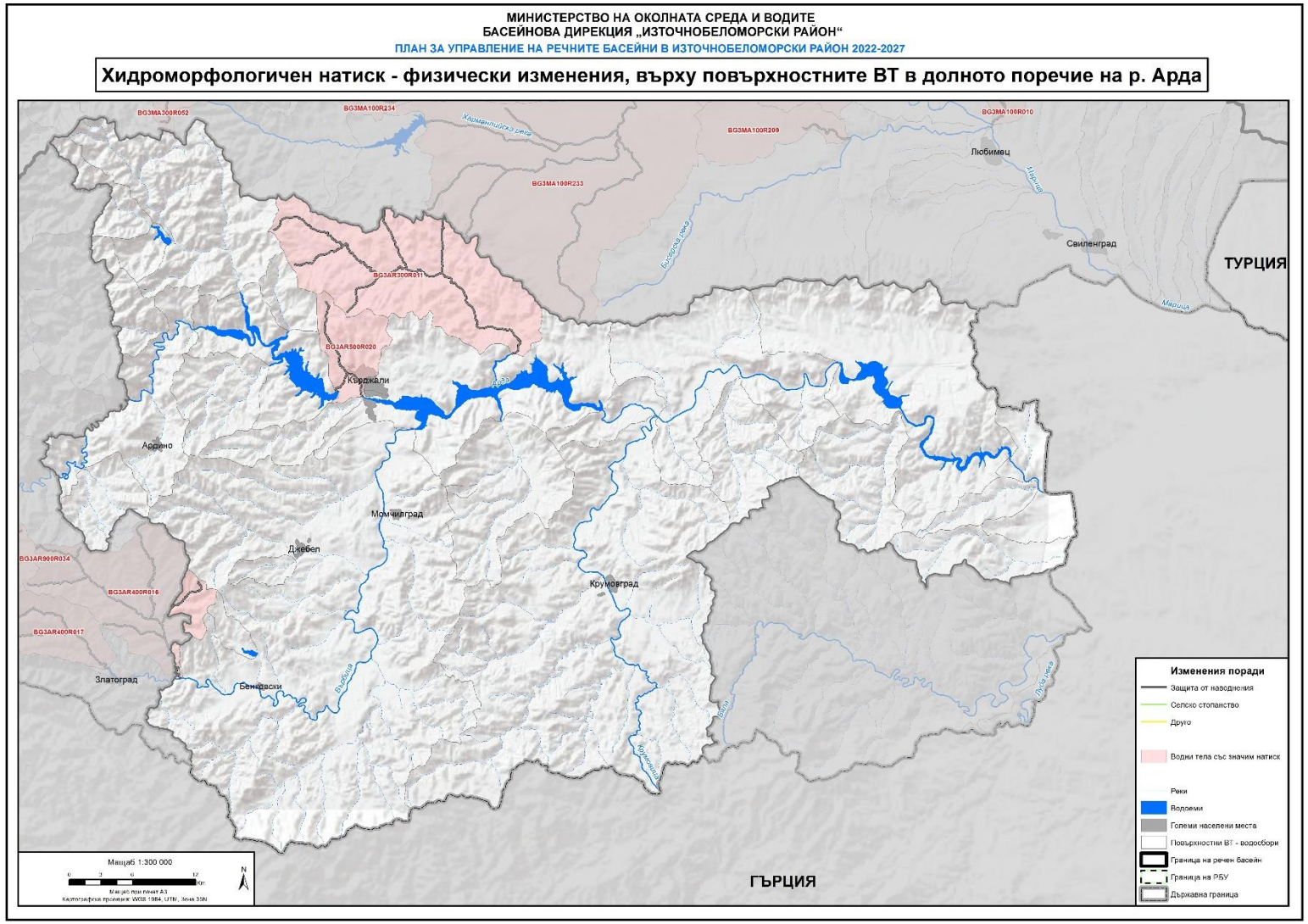
ХИДРОМОРФОЛОГИЧЕН НАТИСК ВЪРХУ ПОВЪРХНОСТНИ ВТ ОТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

17 бр. ВТ са определени със значим хидроморфологичен натиск

- 5 ВТ са категория „езеро“
- 12 ВТ са категория „река“

Натиск от физическо изменение на речното легло

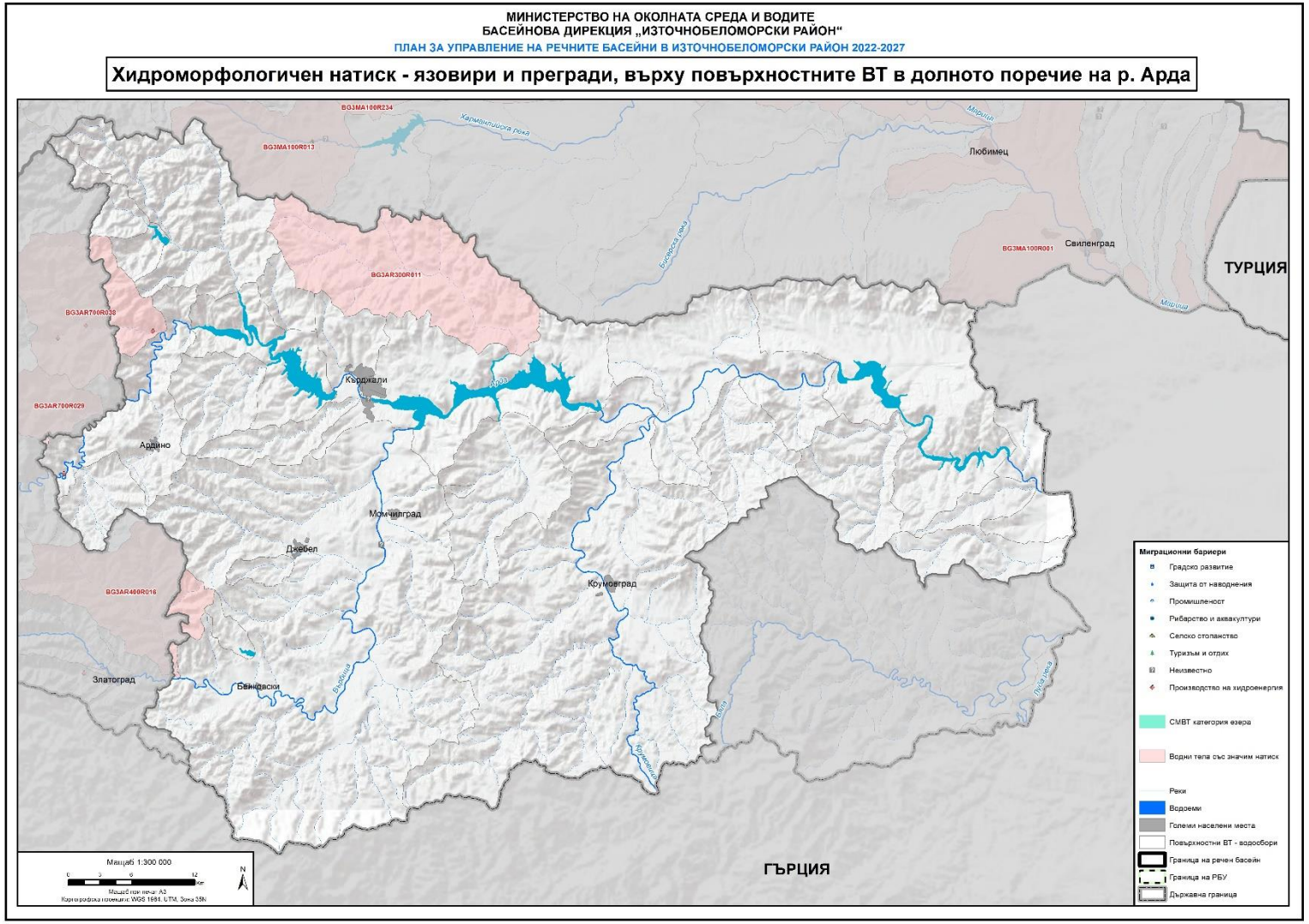
- 2 ВТ са с движеща сила защита от наводнения - Река Арда между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец, Река Перперек до вливането й в яз. Студен кладенец

ХИДРОМОРФОЛОГИЧЕН НАТИСК ВЪРХУ ПОВЪРХНОСТНИ ВТ ОТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

Натиск от прегради, бентове, язовири

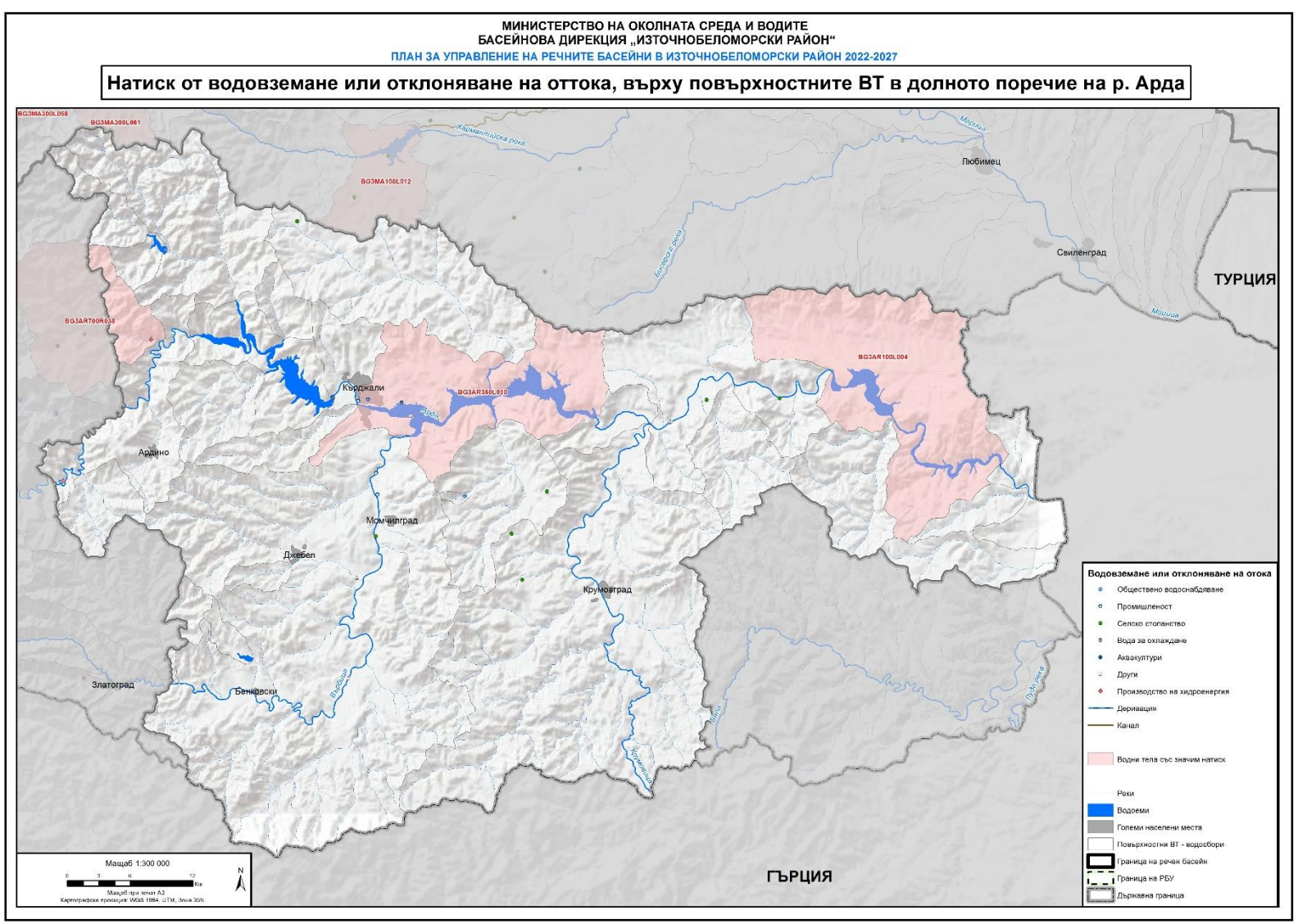
- 1 ВТ с движеща сила защита от наводнения - Река Перперек до вливането й в яз. Студен кладенец
- 1 ВТ с движеща сила енергетика - производство на хидроенергия - Река Давидковска след вливане на Глогинско дере

ХИДРОМОРФОЛОГИЧЕН НАТИСК ВЪРХУ ПОВЪРХНОСТНИ ВТ ОТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

Натиск от хидроложки промени, водовземане

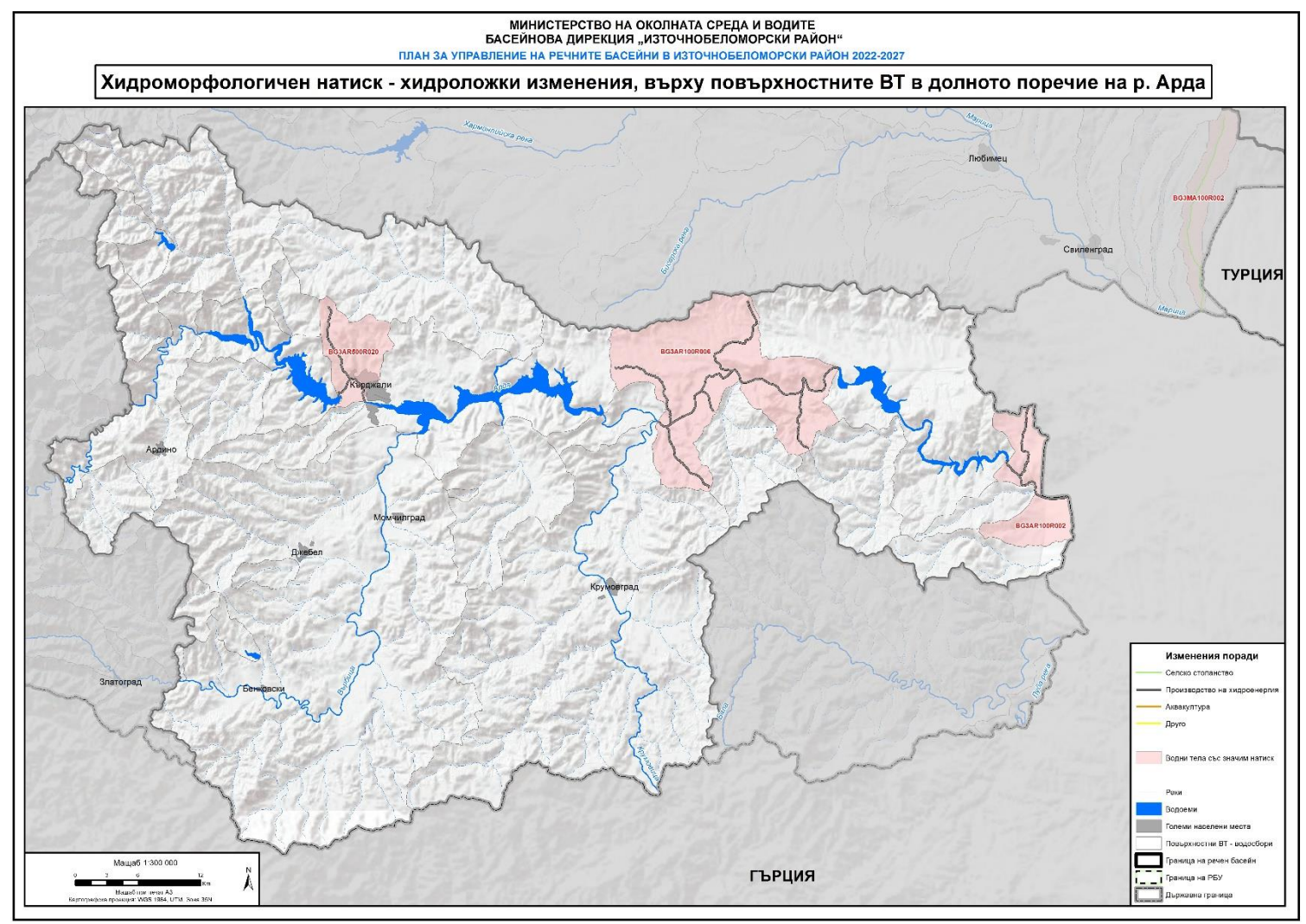
- 3 ВТ с движеща сила енергетика - производство на хидроенергия Река Давидковска след вливане на Глогинско дере, яз. Студен кладенец, яз. Ивайловград

ХИДРОМОРФОЛОГИЧЕН НАТИСК ВЪРХУ ПОВЪРХНОСТНИ ВТ ОТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

Натиск от хидроложки изменения

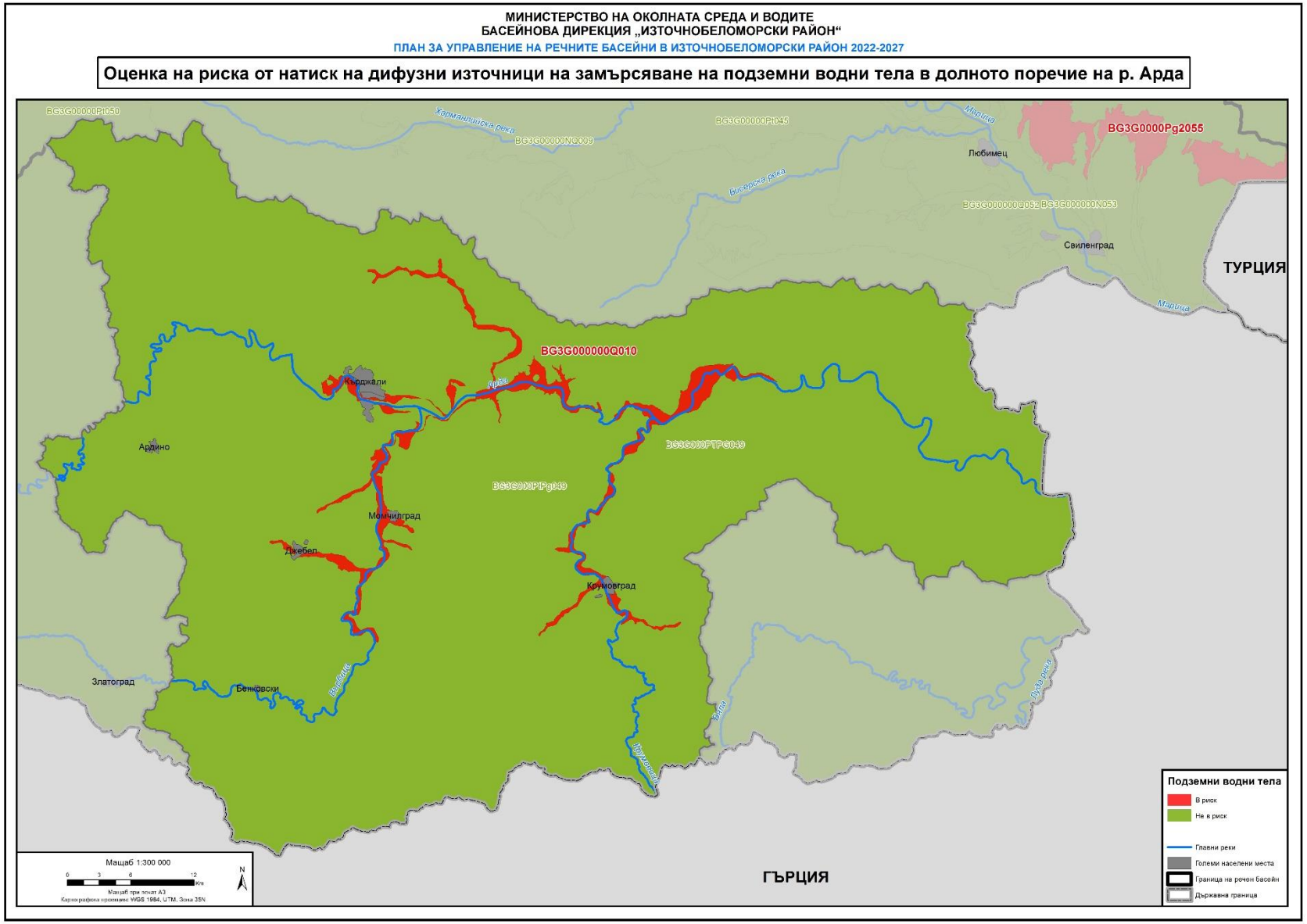
- 3 ВТ с движеща сила енергетика - производство на хидроенергия - Река Арда от вливането на р. Крумовица до яз. Ивайловград, Река Арда между яз. Ивайловград и държавната граница, Река Арда между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец

НАТИСК ВЪРХУ ПОДЗЕМНИ ВТ ОТ ДОЛНО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

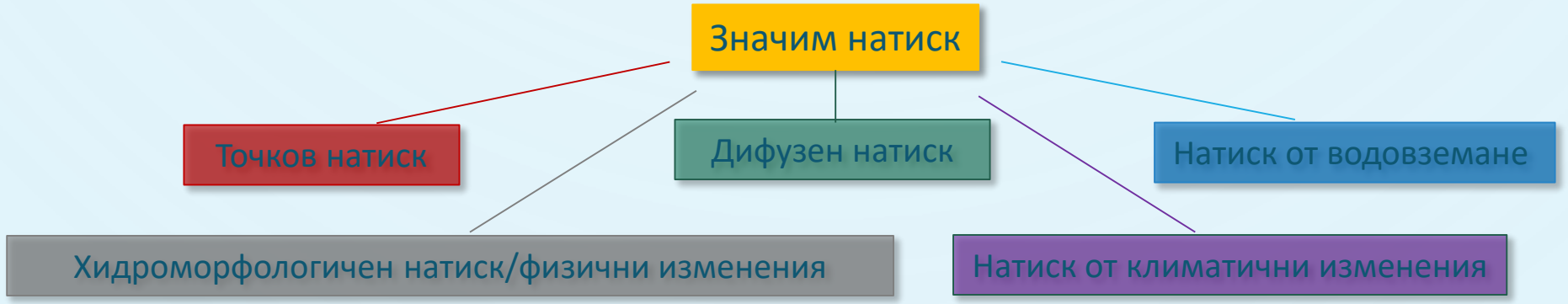
Натиск от дифузни източници:

- 2 ПВТ са оценени без значим натиск от дифузни източници
- 1 ПВТ е оценено в риск от дифузни източници на натиск - BG3G000000Q010 Порови води в Кватернер - река Арда

ПРОГРАМА ОТ МЕРКИ КЪМ ПУРБ

- Мерките са избрани от единен Каталог от мерки, разработен на национално ниво
- Към всяка мярка са определени набор от възможни действия, чрез които тя може да се осъществи
- Действията и мерките в каталога са кодирани
- Част от мерките и действията остават непроменени, а друга част са преформулирани
- Добавени са нови мерки и действия в резултат на постъпили предложения в хода на консултациите по Доклада за междинен преглед на значимите проблеми в управлението на водите
- Програмата от мерки е проектирана съгласно определени движещи сили
- Планираните мерки са насочени към значими източници на натиск по водни тела (където е приложимо)
- Всяка индивидуална мярка е отнесена към конкретно повърхностно или подземно водно тяло, зона за защита на водите или към района за басейново управление

ПЛАНИРАНИ МЕРКИ ЗА ДОЛНОТО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

За постигане на определените екологични цели на повърхностните водни тела са предвидени следните мерки:

- **Биологични методи за ограничаване на еутрофикацията**
  - Зарибяване с бял амур и бял толстолоб (веднъж на три години) – яз. Кърджали
- **Възстановяване на естественото състояние на дъното на езера след преградни съоръжения**
  - Управление на водните нива на язовири с цел опазване на чувствителни местообитания - места за размножванане и хранене на риби, колониално гнездещи птици и др. – НЕК ЕАД (яз. Ивайловград)
- **Намаляване на дифузното замърсяване от промишлени дейности**
  - Изграждане на депо за опасни отпадъци - Хармони 2012 ЕООД
- **Намаляване на замърсяването от минни дейности**
  - Отстраняване на замърсени седименти от повърхностни водни тела - Еко Антрацит ЕАД
  - Подобряване експлоатация и стопанисване на хвостохранилища по отношение управлението на водите - Горубсо Кърджали АД
  - Възстановяване на нарушени елементи на компрометирани депа за минни отпадъци - стопанисваща организация
  - Проучвателен мониторинг на руднични води, повърхностни и подземни води, седименти и биота във връзка с оценката на натиск и въздействие от руднични води

ПЛАНИРАНИ МЕРКИ ЗА ДОЛНОТО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

- **Осигуряване на измерване на количеството повърхностните води**
  - Изграждане на съоръжения за измерване на оттока на повърхностите води след водовземни съоръжения или съоръжения за регулиране на оттока
- **Осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите**
  - Изграждане на съоръжения за осигуряване на непрекъснатостта на реката - НЕК ЕАД(с. Паспал), собственици на съоръжения
- **Осигуряване на подходящо пречистване на производствени отпадъчни води**
  - Изпълнение на проекти за изграждане, реконструкция, модернизация на ПСОВ - Хармони 2012 ЕООД
- **Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на производствени отпадъчни води, заустване във водни обекти** - МПП Алада, с. Бял Извор

ПЛАНИРАНИ МЕРКИ ЗА ДОЛНОТО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

- **Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места**
  - Изграждане, реконструкция или модернизация на ГПСОВ за агломерации с над 2 000 е.ж.
  - Изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна мрежа за агломерации с над 2 000 е.ж.
- **Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките**
  - Прилагане на технически решения за намаляване на въздействието на хидропикинг - промени в температурата и водните количества - НЕК ЕАД
- **Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води**
  - Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск

ПЛАНИРАНИ МЕРКИ ЗА ДОЛНОТО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

За постигане на определените екологични цели на подземните водни тела са предвидени следните мерки:

- **Наблюдение на резултати от локалната мониторингова мрежа на хвостохранилищата** - ХХ Горубсо Кърджали
- **Намаляване на замърсяването от минни дейности**
  - Подобряване експлоатация и стопанисване на хвостохранилища по отношение управлението на водите - Горубсо Кърджали АД
- **Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници**
  - Прилагане на приетите програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в нитратно уязвими зони
  - Прилагане на Националните стандарти за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние от подпомаганите фермери и при изпълнение на проекти по ПРСР
- **Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство относно изискванията за постигане на добро състояние на водите**

ПЛАНИРАНИ МЕРКИ ЗА ДОЛНОТО ПОРЕЧИЕ НА РЕКА АРДА

- **Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство относно изискванията за постигане на добро състояние на водите**
  - Провеждане на обучение на селскостопански производители и фермери за прилагане на добри земеделски практики – МЗХ, НССЗ
- **Подобряване на мониторинга на количественото състояние на подземните води**
  - Изграждане на нови пунктове за мониторинг на подземни води в райони с устоновен риск от въздействие върху рецептори, определящи за състоянието на подземните водни тела (свързани повърхностни водни тела, сухоземни екосистеми, привличане на солени или замърсени повърхностни води, и др.) - Горубсо Кърджали АД, Ликвидирани минни участъци на Маджарово ЕАД-в ликвидация
- **Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води**
  - Проучвания на замърсявания, вкл. фонови замърсявания, на подземни води
  - Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск
  - Провеждане на мониторинг за установяване въздействието на минната дейност върху повърхностни и подземни води

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!